TRST, sobota
16. maja 1959
Leto XV. - Št. 116 (4270)

PR[illegible]KI DNEVNIK

STUDIJSKA KNJIŽNICA
POŠTNI PREDAL 47 N
NOVA GORICA D

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338, Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 1.440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Gromiko predlaga načrt SZ od 10. januarja kot podlago za diskusijo štirih ministrov

Načrt predlaga sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo in spremembo zahodnega Berlina v svobodno mesto - O zahodnem načrtu je izjavil, da zadevo še bolj zapleta - Izjave S. Lloyda

ŽENEVA, 15. — Današnji seji zunanjih ministrov je predsedoval angleški zunanji minister Selwyn Lloyd. Sovjetski zunanji minister Gromiko je predložil sovjetski načrt za mirovno pogodbo z Nemčijo in ga podrobneje obrazložil. Poleg tega je izrekel tudi nekaj pripomb k zahodnemu načrtu. Njegov govor je trajal dobre štirih ure. Za njim je govoril angleški zunanji minister Selwyn Lloyd o zahodnem načrtu, ki ga je včeraj obrazložil Herter.

Gromiko je v svojem govoru obrazložil sovjetske predloge o spremembi zahodnega Berlina v svobodno mesto in poudaril potrebo podpisa mirovne pogodbe z obema nemškima republikama.

O mirovni pogodbi z Nemčijo je izjavil, da bi njena sklenitev bila «zelo važna za ohranitev evropske varnosti», in je dodal, da mora sedanja konferenca posvetiti glavno pozornost mirovni pogodbi. Omenil je sovjetske načrte v zvezi od 10. januarja in 10. maja ter ponovil utemeljevanja v teh notah, tako glede mirovne pogodbe kakor glede zahodnega Berlina. Predlagal zatem, naj se sovjetski načrt mirovne pogodbe sprejme za podlaga za diskusijo na tej konferenci.

Zavrnil je tezo, da sedaj ni mogoče, ki bi lahko podpisala mirovno pogodbo v imenu Nemčije in zagotovila spoštovanje sprejetih obveznosti. Glede stališče, je pripomnil, temelji na namernem ignoriranju nemških zadev, kajti že nekoliko časa obstajata v Nemčiji dve suvereni in neodvisni državi. To dokazuje navzočnost uradnih predstavnikov obeh držav v konferenčni dvorani.»

Gromiko je dejal, da je treba sedaj začeti reševanje nemškega vprašanja. Čakati na novo osrednje vlade bi pomenilo odložiti za nedoločen čas sklenitev mirovne pogodbe z nemške združitve.

Zatem je Gromiko očital zahodni Nemčiji, da stalno ustvarja nove ovire za zbližanje med obema nemškima državama, ter je obžaloval, da zahodne vlade ni pokazal na spremembo politike Nemčije. «Spričo sedanjega položaja, je nadaljeval, vidi Sovjetska zveza eno samo možnost: sklenitev mirovne pogodbe z obema nemškima državama ali pa — če ne obstajala nemška konfederacija — podpis pogodbe s to zvezno republiko in z demokratično republiko.»

Glede tiče združitve Nemčije je Gromiko poudaril njeno «velико važnost» in dodal, da je SZ za rešitev tega vprašanja miroljubni in demokratični podlagi. «Toda, je dodal, tudi zvezna republika ni pripravljena sporazumeti se z demokratično republiko o sredstvih za rešitev tega vprašanja, tedaj je jasno, da ne gre nič drugega, nego čakati, da nemška zvezna republika zavzame bolj realistično stališče. Obstajata dve nemški državi in to je stvarnost. Sovjetska zveza je kljub majhnim možnostnim do Zahodne Nemčije priznala to državo in razume, čemu ne bi mogel Zahod napraviti podobne stvari, kar se tiče nemške demokratične republike.»

Zatem je Gromiko izjavil, da je sovjetska vlada pripravljena proučiti «vse druge predloge, ki bi lahko pospešili rešitev mirovne pogodbe z obema nemškima državama.

Glede zahodnih predlogih je Gromiko izjavil, da se bo k njim in k načrtu kakor tudi k ustnim izjavam treh zahodnih predstavnikov še posebej izjavil, da se bo Obžaloval je, da se zadeva in zapletena vprašanja nemškega skupaj». «Zaradi tega se postaja njih rešitev še težja, če že ne praktično nemogoča. Edina stvar, ki bi ta način lahko doseže, je to, da se od začetka ustvarja prva točka.»

Na koncu je Gromiko izrekel upanje, da bodo sovjetska predlagana za sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo dosegli razumevanja in podpore drugih udeležencev konference.

Z Gromikom je govoril angleški zunanji minister Selwyn Lloyd, ki je poudaril, da mirovni načrt nudi koncesije v primerih s prejšnjim zahodnim stališčem. Dodal je, da so bili, zato da pridejo v stik s sovjetskim zahtevam. Omenil je pri tem dejansko dejstvo, ki se priznava v Nemčiji v mešanem sistemu za vprašanja nemške rešitve. Pripomnil je še, da so predvideni jasni varnostni ukrepi v zvezi z vsakim stadijem združevanja. Podrobneje se o teh ukrepih pogajati z sovjetsko vlado.

Zatem je Lloyd poudarjal, da so vprašanja združitve Berlina in varnosti povezana med seboj in se ne morejo ločeno rešiti. Izjavil je tudi, da zahodni načrt upošteva sovjetsko željo glede nemških sil, ki ne bi bile takoj, v šele dve leti po podpisu pogodbe. Glede Berlina je izjavil, da sedanji položaj v mestu prav gotovo ni zadovoljiv, toda to vprašanje so Rusi in zahodne države skušajo to zadevo rešiti. Govoril je o prednostih predlagane rešitve za Berlin in dejal: «Berlin je bil razdeljen preveč časa, kakor se je zgodilo za Nemčijo. Začnimo torej z združitvijo Berlina.»

Angleški minister je poudaril, da se zahodni predlogi ne skladajo s sovjetskim stališčem, izrekel pa je prepričanje, da bo Sovjetska zveza po proučitvi načrta priznala zahodna prizadevanja, da se upoštevajo sovjetski ugovori. Na splošno je Lloyd predvsem podrobno govoril o zahodnih koncesijah.

Predstavnik ameriške delegacije v Ženevi je nocoj izjavil, da Gromiko ni sporočil nobenega novega prdeloga in da je onovil «stare predloge». Dodal je, da se zdi, da hoče SZ, da Nemčija ostane razdeljena.

Pomočnik sovjetskega zunanjega ministra Zorin je na tiskovni konferenci izjavil, da zamisel ločene mirovne pogodbe z Vzhodno Nemčijo ni bila opuščena. «Nočemo biti prisiljeni iti po poti ločene mirovne pogodbe, je dodal Zorin, čeprav ni ta možnost povsem izključena. Odvisno je od zahodnih držav, ali bomo uspeli skleniti splošno mirovno pogodbo ali pa bomo prisiljeni skleniti ločeno pogodbo.»

Izjavil je zatem, da bo po mnenju sovjetske vlade mirovna pogodba, če bo sklenjena, rešila hkrati tudi vprašanje Berlina. Zato SZ predlaga predvsem sklenitev mirovne pogodbe. Če se bo pokazalo, da se mirovna pogodba ne more skleniti, tedaj se bo lahko ločeno proučevalo vprašanje Berlina.

Zatem je Zorin izjavil, da bo sovjetska delegacija prihodnje dni znova sprožila vprašanje udeležbe Poljske in ČSR na konferenci. Zanikal je, da bi bil sklenjen sporazum o poznejši udeležbi Poljske, Norveške, ČSR in drugih držav na konferenci.

Ko so ga vprašali, ali vsebuje zahodni načrt točke, ki so v skladu s sovjetskim stališčem, je Zorin odgovoril, da je vprašanje prezgodnje, ker bo Gromiko prihodnje dni podrobno komentiral ta načrt. Dodal je: «Rekel bom eno samo stvar, to je da imajo zahodne države svoj načrt za nedeljiv in zdi se, da je po njihovem mnenju nemogoče ločeno proučevati njegove točke.»

—«»—

De Gaulle pride v Rim

RIM, 15. — Predsednik francoske republike general De Gaulle bo prišel 23. junija na uraden obisk v Italijo. Skupno s predsednikom Gronchijem se bo udeležil na bojiščih Magente, Solferina in S. Martina proslav vojne iz leta 1859. Iz Milana bo De Gaulle odšel v Rim, kjer bo od 24. do 27. junija gost predsednika republike.

De Gaulle bo 27. junija uradno obiskal Vatikan, kjer ga bo sprejel papež.

—«»—

Italijanska družba bo črpala petrolej v Argentini

BUENOS AIRES, 15. — Med argentinsko petrolejsko družbo ter italijansko družbo SAIPEM, ki pripada ENI, je bila sklenjena pogodba za vrtanje 300 sond na področju južno od mesta Comodoro Rivadavia. Pogodba velja za tri leta. Strojnega in drugega materiala bodo iz Italije izvozili v vrednosti več kot 2 milijonov dolarjev. Nadalje bo odšlo v Argentino na delo okrog 200 italijanskih tehnikov in specializiranih delavcev.

—«»—

Nova posvetovanja o jedrskih poizkusih

ŽENEVA, 15. — Ameriški državni tajnik Herter se je danes razgovarjal z voditeljem ameriške delegacije na konferenci o prekinitvi jedrskih poizkusov. Govorila sta o včerajšnjem sestanku Herterja s sovjetskim in britanskim zunanjim ministrom.

V zvezi s tem sestankom je sovjetski predstavnik včeraj na tiskovni konferenci izjavil, da je Gromiko sprejel ameriški predlog, naj strokovnjaki proučijo nove elemente, ki so jih ugotovile ZDA glede ugotavljanja poizkusnih eksplozij v veliki višini. To je ameriška delegacija predlagala pred nekaj meseci.

Gromiko je vztrajal, naj se to proučevanje začne čimprej in naj bo kolikor mogoče hitro. Zahteval je tudi da proučevanje ne sme ovirati nadaljevanja pogajanj o drugih nerešenih vprašanjih in tudi ne podpisa celotnega sporazuma o ustavitvi vseh jedrskih eksplozij.

Gromiko je končno izjavil, da obstaja že podlaga splošnega sporazuma za ustavitev poizkusov, kakor to kažejo pisma, ki so si jih izmenjali predsedniki vlad.

Predstavnik je na koncu izjavil, da so bili udeleženci sestanka zadovoljni z uspehom in so se sporazumeli, da se bo glede tega še posvetovali.

—«»—

Herter danes v Rimu

ŽENEVA, 15. — Italijanski podtajnik v zunanjem ministrstvu Alberto Folchi je prispel ob 10.30 v Ženevo. Pred tem je obiskal Pariz, Bruselj in Luksemburg. Takoj je imel razgovor z italijanskim opazovalcem na konferenci zunanjih ministrov veleposlanikom Carlom Albertom Stranom Opoldne pa ga je sprejel ameriški državni tajnik Herter. Razgovor se je verjetno nanašal na jutrišnji obisk Herterja v Rimu.

Herter bo prišel v Rim ob 11. uri ter bo že na letališču dal izjavo za tisk Ob 12.30 ga bo sprejel predsednik republike. Med razgovorom bosta navzoča tudi zunanji minister Pella ter veleposlanik ZDA Zellerbach. Takoj nato bo delovna konferenca v vili Madama. Z italijanske strani se je bodo udeležili Segni, Pella, Folchi, z ameriške pa Herter, Merchant, Herterjev pomočnik za evropske zadeve, ter veleposlanik Zellerbach. Zasedanje bo prekinjeno za kosilo in se bo popoldne nadaljevalo. Herter se bo že jutri vrnil v Ženevo.

S tiskovne konference Draga Kunca

Raabovo škiljenje čez mejo Siroki in David albanizirana

Protislovja z izjavami Gromika - «Borba» in «Politika» odgovarjata Raabu

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 15. — *«Jugoslovanska vlada je protestirala pri avstrijski vladi zaradi napadov avstrijskih državnikov na Jugoslavijo. Vesti o tajnih razgovorih med zastopniki Sovjetske zveze in Jugoslavije za normalizacijo odnosov so samovoljne. Češkoslovaški državniki premišljeno slabšajo odnose z Jugoslavijo, albanski voditelji s svojo politiko ogrožajo mir,» je izjavil na današnji tiskovni konferenci zastopnik državnega tajništva Drago Kunc.*

Zadnjo predvolilno kampanjo v Avstriji so nekateri avstrijski državniki izkoristili tudi za napade na Jugoslavijo. Kot smo svoj čas poročali, je kancler Raab na zborovanju v Celovcu 14. aprila med drugim izjavil, da bi se deli Jugoslavije, ki so bili leta 1918 osvobojeni, z veseljem odločili za Avstrijo, če bi lahko svobodno volili. Minister Kamic je prav tako na nekem predvolilnem zborovanju napadel jugoslovanski gospodarski in politični sistem.

«Ker je jugoslovansko veleposlaništvo na Dunaju trikrat zaman zahtevalo pojasnila od avstrijskega zunanjega ministrstva o govoru kanclerja Raaba, je, kot je izjavil Drago Kunc, veleposlanik na Dunaju prof. Jože Zemljak te dni obiskal ministra Figla, pri katerem je protestiral zaradi izjave Raaba in napadov ministra Kamica. Mislim, da je nedovoljeno in zelo škodljivo, da so ugledni državniki izkoristili predvolilno kampanjo za take neodgovorne napade na Jugoslavijo,» je izjavil Drago Kunc.

Nekateri zahodni listi in agencije so te dni razširili vest o tajnih stikih in razgovorih med sovjetsko in jugoslovansko vlado z namenom normalizacije odnosov in da je v zvezi s tem nedavno prispela tajno v Beograd posebna sovjetska misija. «Omenjene vesti so popolnoma samovoljne,» je izjavil Kunc. «Sicer pa je Jugoslavija stalno želela in želi izboljšanje odnosov s Sovjetsko zvezo.»

V zvezi z govorom predsednika češkoslovaške vlade Sirokega in članka zunanjega ministra Davida v sovjetskem časopisu «Medjunarodna» je izjavil Kunc izjavil, da ti in podobni neutemeljeni napadi Sirokega in Davida na Jugoslavijo potrjujejo, da voditelji Češkoslovaške premišljeno slabšajo odnose z Jugoslavijo. Koliko je to v skladu s sedanjimi napori v svetu za izboljšanje ozračja v mednarodnih odnosih, lahko ocenite sami,» je dodal Drago Kunc.

Na vprašanje, kako ocenjuje napade člana politbiroja CK Albanske partije dela Huseina Kapoa na sprejemu v albanskem veleposlaništvu v Pekingu v prisotnosti Cuenlaja in v članku, ki ga je napisal za list «Zenminžibao», je Kunc odgovoril: «Opozarjam na dejstvo, da v trenutku, ko sovjetski zunanji minister Gromiko v Ženevi izjavlja, da narodi z nestrpnostjo pričakujejo pre. obrat «od napetosti k pomiritvi, od sumničenj k zaupanju, od sovražnosti k sodelovanju, od stalne nevarnosti k trdnemu miru», nadaljujejo albanski voditelji na surov in prostaški način politiko nadaljnjega večanja napetosti, sumničenj, sovražnosti in s tem tudi nevarnosti za mir. Nedavni proces proti vohunom v Skadru je montiran z namenom, da se parirajo dejstva, ki so bila ugotovljena na procesih proti albanskim vohunom v Jugoslaviji.»

Egiptovski list «Al Ahram» je te dni objavil vest, da so se Tito, Naser in Nehru tajno dogovarjali, da določijo skupno stališče nevtralnih držav do konferenc med Vzhodom in Zahodom, in da je zunanji minister Favzi odpotoval v Ženevo, da bi generalnemu tajniku Združenih narodov Hammarskjoeldu prikazal to stališče. «Jugoslavija se, kot je znano, redno posvetuje s prijateljskimi državami,» je izjavil Kunc v zvezi z vestjo lista «Al Ahram», «posebno s tistimi, ki sledijo politiki aktivne koeksistence. Naravno je, da prihaja do take izmenjave misli, posebno ob važnih mednarodnih dogodkih. Kar pa se tiče našega stališča do udeležbe Jugoslavije v razgovorih med Vzhodom in Zahodom,» je dodal Kunc, «je bilo jasno prikazano. Razgovori med Kočo Popovičem in Favzijem v Mariboru so bili samo nadaljevanje redne izmenjave misli, ki jo imamo za zelo koristno v času važnih mednarodnih dogajanj.»

Na vprašanje, kako ocenjuje ankarski sestanek grških in turških državnikov, je zastopnik državnega tajništva izjavil, da Jugoslavija pozitivno ocenjuje izboljšanje odnosov med Grčijo in Turčijo. Stališče Jugoslavije do balkanskega pakta je znano. To stališče je že prej naletelo na razumevanje grške vlade; podobno razumevanje kaže sedaj tudi turška vlada.

Glede domnevnega predloga predsednika romunske vlade Kivu Stojke o sklicanju balkanske konference brez udeležbe Jugoslavije je Kunc izjavil, da mu ni znan noben uradni romunski zadevni predlog.

Drago Kunc je na koncu potrdil vest, da bo v kratkem obiskala Jugoslavijo kulturna delegacija Sudana.

Jugoslovanska javnost in vlada sta potrpežljivo čakali, da bo avstrijsko zunanje ministrstvo dalo pojasnilo v zvezi z že omenjenim govorom kanclerja Raaba v Celovcu.

Jugoslovanska javnost je verjela, da bo avstrijska vlada dala potrebno pojasnilo, kar dokazuje že dejstvo, da jugoslovanski tisk sploh ni reagiral na omenjene izjave. Jutrišnje beograjsko časopisje piše, da je kancler Raab s svojo trditvijo, da so v Jugoslaviji ljudje, ki bi se z veseljem vrnili pod okrilje Avstrije, dejansko odkril ozadje diskriminatorskih zakonov, usmerjenih proti slovenski narodni manjšini, in namere avstrijske vlade, ki so bile nekoč zelo značilne za habsburško monarhijo.

«Stališče do naše narodne manjšine in do Jugoslavije sploh in nekateri drugi dogodki, na primer proslava dneva sudetskih Nemcev na Dunaju, na kateri bo govoril tudi kancler Raab,» ugotavlja „Borba„ «opozarjajo vedno bolj na negativno orientacijo, ki vedno bolj označuje celotno zunanjo politiko Avstrije. Veliko vprašanje je, ali je kancler Raab iskreno mislil, ko je rekel, da ni tako naiven, da bi verjel, da bi se zgodovina lahko ponovila. Toda,» ugotavlja „Borba", «povsem je gotovo, da je vsaka zgodovinska primerjava na škodo Avstrije in da Raabova izjava na zborovanju v Celovcu jasno kaže, da gre avstrijska vlada na poslabšanje odnosov z Jugoslavijo.»

V istem smislu piše tudi „Politika", ki ugotavlja, da so izjave avstrijskih državnikov in stališče do jugoslovanske narodne manjšine manifestacija široko zasnovanega protijugoslovanskega kurza v politiki avstrijske vlade.

B. B.

—«»—

RIM, 15. — Predsednik republike Gronchi je danes sprejel tajnika sindikata pisateljev Giovanbattisto Angioletija.

Intenzivno delo v poslanski zbornici

S 352 glasovi proti 18 izglasovan zakon o amnestiji in pomilostitvi

V finančni komisiji sprejet načrt za izboljšanje položaja državnih uslužbencev
V senatu odobren proračun ministrstva za zdravstvo - Pogajanja med bančnimi uradniki in njihovimi delodajalci se bodo pričela na ministrstvu za delo 21. maja

(Od našega dopisnika)

RIM, 15. — Poslanska zbornica je danes s 352 glasovi proti 18 odobrila zakonski odlok o amnestiji in pomilostitvi. Glasovanje se je pričelo zvečer ob 21,30, potem ko je imela poslanska zbornica danes dve seji, na katerih je razpravljala o popravkih k posameznim členom. Člani so bili izglasovani večidel tako, kot jih je predložila vlada, ki ni marala sprejeti izpreminjevalnih predlogov za razširitev pomilostitve. Pač pa so bili sprejeti nekateri popravki, ki jih je predlagala vlada sama in ki se nanašajo na področje nekaterih davščin v okviru carine in monopola ter še nekaterih drugih.

Ko je minister Gonella v zbornici odgovarjal poslancu Berlinguerju, ki je predlagal, da bi se obsodbe na dosmrtno ječo, ki jih izreče porotno sodišče, spremenile na 30-letno ječo, je dejal, da tega spreminjevalnega predloga ne more sprejeti. Pač pa je zagotovil, da bo vlada čimprej predložila zakonski načrt za poselitev pogojne svobode tistim obsojencem na dosmrtno ječo, ki so že opravili določeno dobo kazni, in za zmanjšanje nadzorovane svobode na pet let.

Sklenjeno je nadalje bilo, da bo amnestija zajela vse prekrške, ki so se dogodili do polnoči 23. oktobra 1958. Besedilo komisije je imelo namesto tega datuma 4. november.

Ko je bilo glasovanje o zakonskem odloku za amnestijo in pomilostitev končano, se je minister Gonella novinarjem zelo pohvalno izrazil o poslanski zbornici, čes da je dala dokaz velike resnosti in objektivnosti, ko je tako hitro odobrila amnestijo v obliki, kot jo je predlagala vlada. «Posebej moram podčrtati, je dejal, da je prvič neka politična amnestija upoštevala obe stranki iz časov državljanske vojne brez nobene diskriminacije. Prepričani smo, da smo opravili akt pomirjenja in pozabljenja državljanske vojne.»

Komisija za finance in državni zaklad pa je danes odobrila načrt za izboljšanje položaja državnih uslužbencev. Finančni minister Tambroni je zatrjeval, da ni nikake možnosti, da bi se sprejeta bremena še povečala; pri tem je poudarjal, da so ta bremena že znatno višja od tistih, ki jih je nameravala sprejeti Fanfanijeva vlada. Predstavnika opozicije Santi in Maglietta sta vztrajala pri zahtevah za izboljšanje, kakor so jih predložili sindikati prizadetih kategorij, ter sta ponovila trditev, da vladni načrt ni v skladu z obvezami, ki so bile sprejete med pogajanji. Obljublja sta, da bosta predložila izpreminjevalne predloge med debato v zbornici. Sindikat srednje šole se je pridružil zahtevam glede družinskih doklad, izrazil pa je svoje nezadovoljstvo glede posebnih problemov kategorije, ki jih je vladni načrt prezrl. Baje bodo državni uslužbenci že s plačo za tekoči mesec maj prejeli poviške, ki jih je sprejel ministrski svet ter odobril senat. Da bi ta vest dobila uradno veljavo, je treba počakati še na glasovanje v poslanski zbornici, ki bo verjetno drugi teden.

Reči je treba, da so bili danes poslanci res zelo pridni. Čeprav se v petek za poslance že zaključi teden, so vendar namesto navadne ene seje imeli danes kar dve seji: in bila je kar očitna volja, da se razprava o zakonskem odloku za amnestijo zaključi.

V senatu pa so po poročilu predstavnikov večine in manjšine ter po govoru ministra Giardine sprejeli proračun za ministrstvo za zdravstvo.

Ostala aktivnost — tako vlade kot političnih strank — je bila danes neznatna. Zanimiv pa je vsekakor demanti «pooblaščenih krogov», da so brez podlage vesti, ki jih je [illegible] dnevnega tiska o kritikah, ki so jih baje nekateri člani vlade izrekli na seji ministrskega sveta na račun zunanjega ministra Pelle.

Pod predsedstvom Pieraccirija se je danes nadaljevalo zasedanje sindikalnih voditeljev PSI. Sklenjeno je bilo, da bodo šli socialisti na prihodnji kongres CGIL z enotnimi listami in enotnimi resolucijami.

Stavka bančnih uradnikov, ki je bila že napovedana za 18. maj, je preklicana, ker je minister za delo Zaccagnini povabil predstavnike obeh strank na pogajanja, ki se bodo pričela 21. maja.

Kmetijski delavci milanske pokrajine stavkajo od davi iz protesta proti prekinitvi pogajanj za obnovo dveletne pogodbe. V stavki je okrog 25 tisoč stalno plačanih delavcev ter okrog 16.000 delavcev z enoletno pogodbo ter dninarjev.

A. P.

—«»—

Zaseden rudnik v Monte Amiata

SIENA, 15. — Rudarji živosrebrnega rudnika Monte Amiata, ki so šli na delo davi ob 6. uri, so rudnik zasedli. Oblastem so vest o zasedbi rudnika javili sindikalni organi, ki so obenem pozvali centralne organe, naj posredujejo, da se preklicejo napovedane odpustitve 700 delavcev ter 35 uradnikov. Do zasedbe rudnika je prišlo prav zaradi napovedi odpustov in zaradi vesti o prekinitvi pogajanj v Rimu. Rudarjem, ki se nahajajo v rudniku v globini 80 metrov, so njih družine poslale v rov živila in obleko.

Drzen rop 8 milijonov v Turinu

TURIN, 15. — Skupina roparjev v avtomobilu je oropala osem milijonov lir v tovarni «Ferriere FIAT» v Ulici Ceva v Turinu. Nekaj pred 22. uro je pred glavna vrata naglo pripeljal siv avtomobil «1100». Ker je močno deževalo, so bile ulice prazne. Medtem ko je eden od skupine ostal v avtomobilu s prižganim motorjem, so drugi trije izstopili. Prvi od njih je imel v roki brzostrelko, ostala dva pa samokrese. Ko je prvi v ozki ulici opazil čuvaja, je ustrelil nad njegovo glavo. Streli so privabili še dva čuvaja in nekega delavca, ki je pravkar prišel po mezdo. Tudi nad njihovo glavo je ropar ustrelil in vsi štirje so se morali postaviti v kot v ulici, kjer jih je ropar nadzoroval z brzostrelko v roki. Druga dva roparja sta razstrelila ključavnico in prišla v urad, kjer je blagajna Tu je bilo pripravljenih 183 ovitkov z mezdami za delavce v skupnem znesku osem milijonov lir. Naglo sta spravila vse ovitke v vrečo in se odstranila skupno s tretjim. Avtomobil je takoj naglo izginil. Vse skupaj je trajalo le dve minuti. Vendar pa je enemu od čuvajev uspelo še opaziti na avtomobilu evidenčno tablico TO in začetne številke 1825; ostalih številk ni uspel razločiti. Zdi se, da je bil avtomobil ukraden. Eden od roparjev se je laže ranil v roko, ko je razbil steklo na nekih vratih. Policija je takoj odšla na delo, da roparje izsledi. Njen posel pa bo težaven, ker so bili vsi roparji zakrinkani in jih bodo čuvaji teže spoznali.

—«»—

Analiza sovjetskega načrta

ŽENEVA, 15. — Podajamo analizo sovjetske note od 10. januarja, na katero se je Gromiko skliceval v svojem današnjem govoru in ki jo je predlagal kot podlago za diskusijo. Dokument ima obliko mirovne pogodbe z Nemčijo, ki naj bi jo podpisalo 29 držav, ki so bile udeležene v protihitlerjevski koaliciji, ter obe Nemčiji.

Člen 1.: Politične in teritorialne določbe:

1. Vzpostavitev miru. Pogodba velja za obe Nemčiji do njih združitve. Podpisniki se obvezujejo spoštovati suverenost in ozemeljsko nedotakljivost Nemčije, spoštovati načela ozemeljske nedotakljivosti, nevmešavanja v notranje zade, nenapadanja, enakosti in vzajemnosti.

Nemčija se ne bo pridružila nobenemu zavezništvu, v katerem ne bi bile štiri velesile. Obe Nemčiji bosta zapustili NATO, varšavski pakt in zahodnoevropsko zvezo, ko bo pogodba stopila v veljovo. Zavezniki bodo podprli kandidaturo Nemčije za sprejem v OZN.

2. Meje: Meje bodo tiste, kakršne so bile 1. januarja 1959, in sedanja demarkacijska črta med obema Nemčijama bo ostala do združitve. Nemčija se odpoveduje vsaki pravici do zgubljenih ozemelj in priznava še posebno pripadnost Sudetov Češkoslovaški, Alzacije in Lorene Franciji. Posarje ostane nemško.

3. Avstrija: Nemčija priznava avstrijsko mirovno pogodbo. Spoštovala bo suverenost in neodvisnost Nemčije ter se odreka vsem ozemeljskim zahtevam ali politiki v Avstriji. Pogodba prepoveduje vsako politično ali gospodarsko avstrijsko-nemško zavezništvo in vsako propagando v korist anšlusa.

4. Pravice človeka: Jamstvo za vse temeljne svoboščine (osebne, izražanje, tisk, vera, politično mnenje, združevanje in javna zborovanja), vsem osebam pod nemško suverenostjo brez razlike plemena, spola, jezika, vere, narodnosti, porekla ali političnega prepričanja. Nobenega razlikovanja nasproti bivšim nacistom, razen glede tistih, ki so jih sodišča obsodila. Prepoved sodnega postopka zaradi sodelovanja z zavezniki med vojno.

5. Politične stranke: Neomejena svoboda vseh političnih strank in organizacij razen nacistov, zagovornikov anšlusa in vsake dejavnosti, ki bi bila sovražna proti kateremu koli zavezniku.

6. Razne določbe: Nemčija priznava razsodbe nuernberškega sodišča ter bo prepovedala sleherno vojno ali ireden tistično propagando.

Člen 2.: Obnovitev nemške enotnosti.

Zavezniki priznavajo pravico nemškega ljudstva do ponovno združitve in bodo nudili vso pomoč obema Nemčijama, da to dosežeta s ponovnim zbližanjem med nemško demokratično republiko in nemško zvezno republiko. Obe Nemčiji se obvezujeta, da ne bosta uporabila sile ali grožnje, da dosežeta združitev. Po združitvi bo ta pogodba ostala v veljavi in se bo izvajala v zvezi z združeno nemško državo.

Do združitve bo zahodni Berlin imel položaj demilitariziranega svobodnega mesta.

Vojaške določbe:

Nemčija bo imela kopenske, pomorske in letalske obrambne sile. Vojni zločinci ne bodo mogli služiti v vojski. Nemčija ne bo mogla izdelovati, kupovati ali preizkušati jedrskega orožja in nobenega drugega orožja za množično uničevanje, posebno ne biološkega in kemijskega orožja, izstrelkov, vodljivih balističnih izstrelkov, raketnih izstrelišč ali bombnikov. Nemčija ne bo mogla več izdelovati in kupovati materiala za izdelovanje podmornic preko strogo obrambnih potreb.

Umik vseh tujih čet, ki so sedaj v Nemčiji, v enem letu od uveljavitve pogodbe ali pa popoln umik v času, ki bi ga določile prizadete stranke, s pogojem, da se znižajo za eno tretjino sedanje vojaške sile v šestih mesecih po uveljavitvi mirovne pogodbe. Ukinitev vseh tujih vojaških oporišč v Nemčiji in v prihodnje prepoved bivanja tujih čet v Nemčiji in postavljanja oporišč.

Gospodarske določbe:

Nobene ovire za razvoj gospodarstva Nemčije in njene zunanje trgovine. Nemčiji se vrnejo dobrine, ki jih uporabljajo tuje čete v Nemčiji. Vrnitev vseh pravic in interesov zavezniških sil v Nemčiji, kakršni so bili pred 1. septembrom 1939. Odpoved vsem zahtevam do zaveznikov zaradi vojnih dejanj. Nemčija se obvezuje, da bo dovolila klavzulo največje ugodnosti vsem zavezniškim državam in da ne bo izvajala glede njih nobene razlike.

Reparacije:

Zavezniške sile se odpovedujejo vsem reparacijam preko tistih, ki so bile do sedaj že plačane. Nemčija bo vrnila vse predmete, ki imajo umetniško, zgodovinsko ali arheološko vrednost in ki so bili odneseni z ozemlja zavezniških držav.

Končne določbe:

V trenutku, ko bo ta pogodba stopila v veljavo, bo Nemčija razrešena vseh mednarodnih obveznosti, ki sta jih prevzeli Vzhodna in Zahodna Nemčija, ali ki bi bile v nasprotju s to pogodbo. Vsi spori ali tolmačenje pogodbe bodo predloženi komisiji, ki jo bodo sestavljali predstavniki štirih velikih in obeh Nemčij. Mirovna pogodba bo stopila v veljavo, ko bodo štiri velesile in Nemčija položile ratifikacijske listine.

FILM «ČRNI ORFEJ» prejel zlato palmo

Najboljši je režiser Francois Truffaut, najboljša igralka Simone Signoret in najboljši igralci Orson Welles, Dean Stockwell in Bradford Dillman

CANNES, 15. — *Film «Crni Orfej», ki ga je režiral Marcel Camus v francosko-italijanski koprodukciji, je danes dobil prvo nagrado, «zlato palmo», na filmskem jestivalu v Cannesu.*

Zlato palmo za kratkometražne filme je dobil češkoslovaški film «Metulji ne letajo tod», ki ga je zrežiral Miro Bernac.

«Nagrado pisateljev filma in televizije» je dobil francoski film «Hiroshima, mon amour», ki je bil izven tekmovanja.

Nagrado za režijo je dobil Francois Truffaut, *ki je režiral film «Les 400 coups».*

Nagrado za najboljšo igralko je dobila Francozinja Simone Signoret, *ki je igrala v britanskem filmu «Room at the top».*

Nagrado za najboljšega igralca so dobili skupno Orson Welles, Dean Stockwell *in* Bradford Dillman, *ki so igrali v filmu Compulsion».*

Posebno nagrado žirije je dobil bolgarski film «Zvezda». Posebne omembe je bil deležen japonski film «Bela čaplja» zaradi kvalitetnih slik.

«Mednarodni katoliški urad za film» pa je dodelil svojo nagrado francoskemu filmu «Les 400 coups».

Mednarodno nagrado festivala je dobil mehiški film «Nazarin» Luisa Bunuela; žirija je posebej izrekla priznanje režiserju tega filma.

Nagrado za najboljšo komedijo je prejel italijanski film «Policarpo, pisarski uradnik» Maria Soldatija.

Posebno nagrado žirije je v skupini kratkometražnih filmov prejel francoski dokumentarni film «Zgodba rdeče ribice» Edmonda Secnana.

Raznih nagrad so bili še deležni filmi: «Medeni tedni» (Spanija), «Sen kresne noči» (CSR), «Araya» (Venezuela), «New York — New York» (ZDA), celotna zbirka holandskih filmov, «Prepovedana bikoborba» (Francija).

Za najboljši izbor prikazanih filmov je prejela nagrado CSR.

Mladinska komisija je dodelila nagrado za najboljši film za mladino češkoslovaškemu dolgometražnemu filmu «Touha» ter francoskemu kratkometražnemu filmu «Morje in dnevi». Ta film sta izdelala Raymond Vogel ter Alain Kaminker. Kaminker je utonil pri snemanju tega filma.

Kriza v argentinski vladi in splošna protestna stavka

Bombni atentati v Buenos Airesu - Pritisk vojske na Frondizija

BUENOS AIRES, 15. — Predsedstvo republike je objavilo uradno poročilo, v katerem našteva seznam ministrov in državnih tajnikov, ki so odstopili. Odstopilo je sedem članov vlade in njih ostavka je bila sprejeta.

Poročilo dodaja, da bodo vsi drugi ministri ostali na svojem mestu. Zdi se, da pomeni to konec prvega dela krize. Vendar pa se zdijo pogajanja za imenovanje novih ministrov težavna, čeprav namerava vlada zadevo rešiti do ponedeljka ali torka.

Pred objavo tega uradnega poročila so javili, da so odstopili tudi glavni argentinski bančni predstavniki. Med temi so predsednik centralne banke Jose Bennett in predsedniki vseh drugih državnih bank. Predsednik Frondizi je sinoči izjavil, da gre samo za spremembo oseb in ne za spremembo splošne politike vlade. «Na gospodarskem področju,» je dodal, «bomo nadaljevali isto linijo tako doma kakor v tujini.»

Od sinoči je vlada v zelo težavnem položaju. Medtem ko se na eni strani bori za vladno krizo, se je opolnoči začela splošna 24-urna stavka, ki sta jo proglasili dve glavni sindikalni organizaciji, ki združujeta peronistične in komunistične sindikate. Tretja organizacija, imenovana organizacija «32 demokratičnih sindikatov», se je izrekla proti stavki. Vse kaže, da je stavka zajela okoli poldrug milijon delavcev. Osebje pri železnicah pa je mobilizirano že od januarja in zato ne more stavkati.

V skupini «62» so vsi peronistični sindikati ter gibanje za sindikalno enotnost in koordinacijo komunistične tedence. Vsi ti so sporočili, da so stavko proglasili iz solidarnosti z bančnimi uradniki, ki stavkajo že pet tednov. Gesla sindikalne akcije so: protest proti vojaškemu vmešavanju v sindikalno življenje; protest

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 23,5, najnižja 13,8, zračni tlak 1011,3 pada, veter severovzhodnik 30 km s sunki 60 km, vlaga 41 odst., nebo 8 desetin pooblačeno, morje razburkano, temperatura morja 13,8.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 16. maja
Janez Nep.
Sonce vzide ob 4.34 in zatone ob 19.29. Dolžina dneva 14.55. Luna vzide ob 12.14 in zatone ob 1.00.
Jutri, NEDELJA, 17. maja
Binkošti, Mojca

Nov udarec tržaškemu gospodarstvu

Drastično rezanje izdatkov tržaškega conskega proračuna

Od 22 milijard nameravajo skrčiti izdatke na 12 milijard - To pomeni znižanje izdatkov za javna dela ter prispevkov za kritje občinskih in pokrajinskega proračuna

Pred kratkim so se razširile vesti, da bo vlada znižala sklad vladnega generalnega komisariata za kritje izdatkov na tržaškem področju. Sedaj pa se je zvedelo, da se bo ta sklad znižal skoraj za polovico, to je od lanskih 22 milijard na 12 milijard. Temu je treba dodati le še 3 ali 4 milijarde iz posebnega načrta javnih del, ki pa se ne omejuje samo na tržaško področje, marveč se tiče tudi bližnjih pokrajin.

Kot je znano, ne razpolaga vladni komisariat že več let s samostojnim proračunom, ker razne uprave neposredno pobirajo dohodke našega področja, medtem ko uživa komisariat določeno avtonomijo samo glede izdatkov. Ker oblasti molčijo, ni točno znano, koliko znašajo na našem področju dohodki, saj se o tem ne vodi evidenca. Toda s primerjanjem proračunov zadnjih let bivše ZVU se je ugotovilo, da prekašajo dohodki izdatke za več milijard lir ter da ni vlada Trstu nič darovala.

Sedaj, ko vsi priznavajo, da je zašlo tržaško gospodarstvo v hudo krizo ter da je padel promet zlasti v pristanišču, ne zna vlada storiti drugega kot krčiti izdatke na Tržaškem. Namesto pozitivnih ukrepov za izboljšanje tržaškega gospodarskega položaja smo priča celo negativnim, kar je višek. Podtajnik zakladnega ministrstva Tesauro pa je celo izjavil, da so znižali izdatke zato, ker se predvidevajo manjše potrebe.

Če ne bo vlada menjala svojega stališča, ne bodo trpele samo investicije v razna javna dela, marveč tudi proračuni krajevnih ustanov, predvsem pa občin in pokrajine. Vsi ti proračuni so pasivni in vse uprave so predvidevale v njih kritje primanjkljaja s prispevkom vladnega komisariata, to je države. Tako je samo v tržaškem občinskem proračunu predvidena postavka nad 1 milijardo in 600 milijonov državnega prispevka za uravnovešenje proračunskih izdatkov. Številni občinski svetovalci so že v diskusiji o proračunu ugotovili, da je nezadovoljiv, ker so bili izdatki skrčeni na minimum. Če bodo sklad izdatkov vladnega generalnega komisariata tako občutno skrčili, tedaj je skoraj gotovo, da bodo letos še bolj znižali svoj prispevek za kritje primanjkljaja kot lani ter da bo občina zaradi tega hudo trpela. Prav tako bodo močno prizadete tudi druge občine.

Nevarnost, ki preti proračunu izdatkov za Trst, je prestrašila celo demokristjane, ki so vedno taki «optimisti» in ki so se tudi v diskusiji o občinskem proračunu zahvalili vladi za njeno «velikodušno pomoč». Včeraj se je sestal pokrajinski odbor Krščanske demokracije in proučil položaj v zvezi z načrti, da se skrčijo avtonomni izdatki vladnega generalnega komisariata. Skrčenje izdatkov se vidi iz osnutka državnega proračuna za finančno leto 1959-1960, o katerem sedaj razpravljata poslanska zbornica in senat. Po sestanku je izdal pokrajinski odbor KD poročilo, ki pravi, da so člani odbora vzeli na znanje intervencije pokrajinskega tajnika Belcija ter poslance Bologne in Sciolisa glede tega vprašanja. Odbor je poudaril, da so vladni predstavniki v razgovorih pozorno sledili razlagi o potrebah našega področja ter da so izjavili, da so pripravljeni sprejeti določene spremembe proračuna za leto 1959-1960. Te spremembe bi omogočile, da se ohranijo za vladni generalni komisariat možnosti izdatkov. Tržaška KD je napravila nadaljnje korake pri predsedniku vlade Segniju, pri podtajniku predsedstva vlade Russu, pri ministru za bilanco in zaklad Tambroniju in pri vsedržavnem tajniku KD Moru. Zahtevala je, da se ohranijo izdatki komisariata na dosedanji ravni. Poročilo se zaključuje s trditvijo, da bo izvršni odbor poveril poslancema KD nalogo, da storita v parlamentu med diskusijo o bilanci in med glasovanjem vse, da se ohranijo investicije za Trst na sedanji višini.

Župan dr. Franzil pa je poslal ministru Tambroniju brzojavko, v kateri pravi: Zaskrbljen nad nezadovoljivim odgovorom podtajnika Tesaura glede postavk v bilanci v prid Trsta, Vas prosim, da upoštevate, da negotovost tukajšnjega finančnega položaja ne dopušča krčenj, ki jih je predlagalo prejšnje ministrstvo. Trst zelo mnogo pričakuje od Vašega razumevanja za neodložljive mestne potrebe. S spoštovanjem — župan Franzil.

Položaj je vsekakor zelo resen, če so celo demokristjani prisiljeni biti plat zvona. Doslej je bilo namreč zanje skoraj vedno vse v redu in če se je kdo oglasil, so mu vedno očitali, da namerno pretirava krizo samo azto, da bi blatil vlado. Toda številke so stvarnost, ki mora zmodriti tudi demokristjane, in znižanje izdatkov vladnega komisariata za kar celih 10 milijard bi bilo udarec, ki bi ga tržaško gospodarstvo ne moglo prenesti. Zato obstaja upanje, da se bo premislil vsaj parlament in da ne bo odobril takšnega proračuna.

—«»—

Priprave za stavko kovinarjev

V zvezi s pripravami na stavko kovinarjev, ki bo v Trstu 20. maja, se bodo danes sestala tajništva obeh sindikalnih organizacij. da prouče pogoje stavke in urede nekatere podrobnosti. FIOM-CGIL pa je imela včeraj v Miljah skupščino aktivistov, na kateri je bilo govora o razlogih, ki so privedli sindikalne organizacije, da sindikalno borbo zaostre. Podobni sestanek je bil sinoči tudi na Delavski zbornici, kjer je tajnik kategorije obrazložil stališče sindikatov.

Izjavi PSI in MUIS

Razvoj vprašanja združitve socialistov

Skupina sindikalistov je izstopila iz MUIS

Položaj v tržaški skupini MUIS je še vedno nerazčiščen. Član vodstva Pittoni se je vrnil iz Rima, kjer je prisostvoval sestanku osrednjega vodstva in prihodnji teden pride morda v Trst tudi Matteo Matteotti.

Največja ovira je v Trstu vprašanje sindikalne pripadnosti. Glavni sindikalni voditelji, ki so se odcepili od PSDI in prešli v MUIS, so se začeli kaj kmalu umikati, ker pač nočejo izstopiti iz stare Delavske zbornice, kjer imajo tudi vodilne položaje, kot na primer Pinguentini in dr. Pisa. Sicer se v krogih MUIS govori, da bodo za Trst izjemno dopustili popolno svobodo sindikalne pripadnosti ter da člani MUIS menijo, da se morajo v okviru stare Delavske zbornice poriti za njeno naprednejšo usmeritev in za okrepitev delavske enotnosti.

Toda včeraj je izdal MUIS poročilo, iz katerega je razvidno, da so izstopili iz njega De Rota, Bruno Lovero, Pisa, Perini, Pinguentini, Viezzoli in Pierandrei, ki so sporočili, da «si pridržujejo popolno svobodo iniciative in akcije». Skoraj vsi ti bivši člani MUIS pa so sind. kalisti.

Poročilo nadalje pravi, da je torej sedaj pred bližnjimi sklepi o spojitvi s PSI odstopilo 11 članov MUIS, ker so že prej podali ostavko Palamari, Cesare in Schiffrer. Tajništvo je vzelo na znanje demisijo, ki se omejuje na šest članov vodilnega odbora Delavske zbornice ter na dva bivša podtajnika PSDI Cesara in Pierandreia, ki sta dala svoj čas skupno s tajnikom Pittonijem pobudo za izstop iz PSDI in za ustanovitev MUIS.

Italijanska socialistična stranka pa je izdala naslednje poročilo: Sedaj, ko se zdi, da je vstop tovarišev iz MUIS v PSI že določen ter je v vsedržavnem merilu potrebna samo potrditev obeh vodstev, se mnogo ljudi v mestu vprašuje, kakšno stališče bodo zavzeli bivši tržaški socialdemokrati, ki so izstopili iz PSDI in ki naj bi se po raznih glasovih razdvojili glede možnega pristopa k naši federaciji.

Tržaška federacija PSI potrjuje, da so nekateri voditelji socialdemokratske levice v Trstu neodločni ter da so različnih mnenj glede pristopa v PSI. Zaradi tega se federacija PSI ne more izogniti sodbi glede kolebanja nekaterih oseb v zvezi z edino združitvijo, ki se lahko imenuje socialistična. Federaciji PSI je znano, da so bivši socialdemokratski tovariši, ki se nameravajo pridružiti PSI, res številni ter da jih vodi velik del njihovih voditeljev. Ko bodo v pravem trenutku pristopili k tržaški federaciji, prepričani, da je to pravilen korak ter v svesti odgovornosti, ki jo takšen korak pomeni za vse socialiste, bodo prav gotovo dobrodošli.

Za druge, to je za tiste, ki so se odcepili od Saragatove stranke in ki so se v zadnjem trenutku premislili, velja samo nekaj besed: biti član PSI pomeni čast in breme. Tistim, ki bi hoteli v trenutku, ko se sklepajo zadnji sporazumi, uživati čast pripadnosti k PSI, hkrati pa odklanjajo vsako breme v strahu pred bodočnostjo, pa svetujemo, naj ostanejo izven PSI sedaj in vedno. Za PSI namreč ne bi moglo biti večje smole, kot imeti določeno število članov, ki bi se izkazali za to, kar so vedno bili, to je vse prej kot socialisti in samo strastni protikomunisti.

—«»—

Sestanek pri CRDA o suspendiranih delavcih

Včeraj so se sestali sindikalni predstavniki s predstavniki ravnateljstva CRDA in so razpravljali o suspendiranih delavcih Tovarne strojev Sv. Andreja. Ravnateljstvo je predložilo sindikalistom podrobne statistične podatke o položaju v posameznih oddelkih, nato pa so sindikalisti obrazložili svoje predloge. Sklenili so, da se bodo ponovno sestali v četrtek

Zaključena žel. konferenca na Dunaju

Sporazum ni še podpisan

Dokončni sestanek prihodnji mesec

V četrtek se je zaključila na Dunaju železniška konferenca, na kateri so razpravljali o direktni tarifi Avstrija-Trst-prekomorje. Na konferenci so sodelovali predstavniki Avstrije, Jugoslavije in Italije, prisotni so pa bili tudi predstavniki tržaške železniške uprave, Javnih skladišč in pomorstva.

Na konferenci, proti pričakovanju, niso zaključili celotne razprave in niso podpisali sporazuma o novi tarifi, vendar pa so odstranili najvažnejše zapreke, tako da se bodo ponovno dokončno sestali prihodnji mesec. Predvidevajo, da bo nova tarifa stopila v veljavo septembra ali oktobra.

Do te odložitve je prišlo, ker so Avstrijci predlagali drugačen način računanja geografskih razdalj, kar seveda spreminja celotno tarifo in je potrebno ponovno zapleteno računanje.

Poleg tega so govorili še o skupnih naporih, da se premaga konkurenca severnih pristanišč in promet s tovornimi avtomobili. Glede prvega vprašanja so italijanski delegati izjavili, da bodo uvedli v korist Trsta tiste ukrepe, ki se jim bodo zdeli potrebni, in to tudi proti Reki. Glede konkurence tovornih avtomobilov pa so prišli do sličnega stališča, čeprav so bili spočetka italijanski in avstrijski predlogi dokaj oddaljeni. Sklenili so, da bodo to vprašanje podrobneje proučili na prihodnjem zasedanju.

Iz Rima poročajo, da so včeraj pod predsedstvom ministra za delo sprejeli in podpisali sporazum o novi delovni pogodbi zaposlenih v javnih lokalih. Pogodba predvideva vrsto izboljšav normativnega značaja. Sklenili so, da se bodo v kratkem ponovno sestali in da bodo sestavili sporazum o izenačenju plač in izpremembi kvalifikacij.

GLASBENA MATICA V TRSTU

DANES 16. t. m. ob 20.30 v Avditoriju

KONCERT

orkestra Radia Ljubljana

Solist Karlo Rupel

Dirigenta Uroš Prevoršek in Oskar Kjuder

Spored obsega naslednja dela:

Ch. W. Gluck: Uvertura k operi «Ifigenija na Aulidi»

A. Dvorak: IV. simfonija

L. van Beethowen: Koncert za violino in orkester

U. Vrabec: III. stavek iz simfonične pesnitve «Tri obdobja»

Prodaja vstopnic v Tržaški knjigarni tel. 61792 ter eno uro pred pričetkom v Ul. Roma št. 15-II. (SPZ).

PLES V VELIKEM REPNU

Fantje iz Velikega Repna vabijo na ples, ki bo jutri od 16. do 24. ure na «brjarju» sredi vasi. Igra godba iz Doline.

Spor se je ponovno zelo zaostril

Odložena pogajanja za ureditev položaja v «Delavskih zadrugah»

Podjetje namerava določeno število prodajaln predati takoj v družinsko upravo in ukiniti avtopark - Stališče uslužbencev

Napovedani sestanek med predstavniki tržaških Delavskih zadrug, italijanske zadružne federacije iz Rima in nacionalnimi ter lokalnimi predstavniki je suspendiran za nedoločen čas. Do preklicanja tega sestanka je prišlo na osnovi predloga italijanske zadružne federacije. Razlogi uradno niso znani, vendar vse kaže, da gre za napore lokalnega vodstva Delavskih zadrug, da bi uvedli določene ukrepe, ne da bi se predhodno posvetovali s sindikalnimi organizacijami.

V tej zvezi je vodstvo Delavskih zadrug poslalo 12. maja sindikalnim organizacijam pismo, v katerem pravi, da bo takoj uveljavil člen 77 pravilnika Delavskih zadrug, ki predvideva predajo poslovalnic v družinsko upravo. V istem pismu je tudi govora, da naj bi ta predaja omilila ali odstranila pogoje za odpustitev delavcev. Z drugimi besedami povedano, komisarska uprava Delavskih zadrug namerava likvidirati določeno število prodajaln, medtem ko smo že poročali o namerah, da ukinejo avtopark in z njim zvezane dejavnosti. V istem pismu so tudi določili nove prejemke za uslužbence, ki bi ostali zaposleni v prodajalnah v družinski upravi in ki naj bi prejemali po 25 tisoč lir in 4 odst. na prodajo nad 400.000 lir na mesec.

Sindikalna organizacija FILCEA-CGIL je takoj odgovorila na to pismo in pravi, da se je pripravljena pogajati o celotnem vprašanju, da pa nikakor ne more pristati na kakršen koli sklep brez podrobnih pogajanj.

O celotnem vprašanju so razpravljali v četrtek zvečer na skupščini uslužbenci prodajaln, ki so podčrtali bojazen pred ukrepi komisarske uprave. V podjetju se namreč širijo dokaj utemeljene vesti in govorice o raznih mahinacijah in o naporih, da se na ta ali oni način odstrani določeno število zaposlenih.

Ob zaključku so odobrili daljšo resolucijo, kjer ugotavljajo, da je vodstvo pričelo s propagandistično kampanjo, da bi predalo prodajalne v privatno upravo in da je v teku val disciplinskih odpustov. Glede tega vprašanja iz razumljivih razlogov ni mogoče sprejeti nikakega stališča, vendar pa je nedvomno utemeljen predlog uslužbencev, ki pravijo v resoluciji, da je treba izvesti predlog sindikalne organizacije, da se ustanovi disciplinska komisija, v kateri bodo prisotni tudi predstavniki osebja. Na ta način bi nedvomno odpadli razlogi za vse govorice in sumničenja (ki morda niso utemeljena), da skuša vodstvo na ta način rešiti notranji položaj Delavskih zadrug.

Iz vseh navedenih dejstev je jasno razvidno, da imamo ponovno opravka z obsežnimi mahinacijami okoli Delavskih zadrug in da gre po vsej verjetnosti ponovno za to, da se postopno zmanjša pomen te delavske ustanove. Težko je točno oceniti, čigavi interesi se skrivajo za vsemi temi mahinacijami, ni pa nikakega dvoma, da sedanja politika vodstva ne koristi niti ustanovi in še manj tržaškemu prebivalstvu.

Zato je tudi povsem upravičena zahteva, ki jo izraža ob zaključku omenjena resolucija, da se konča s komisarskim režimom v tej ustanovi in da se obnovi demokratična uprava in izvolijo upravni organi na osnovi statuta iz 1921. leta. Vsi manevri, da se demokracija izigra s pomočjo komisarjev, ki bi jih imenovale ustanove, bi seveda ne privedli do ustrezne praktične rešitve.

Položaj v Delavskih zadrugah se je torej ponovno zapletel in občutno zaostril, tako da lahko pričakujemo, da bo prišlo v prihodnjih dneh do ostrejše sindikalne borbe. Vendar pa ne gre za izključno sindikalno vprašanje, saj položaj in usoda tega podjetja ne zanima samo prizadete uslužbence, temveč vse prebivalstvo. Delavske zadruge so pred več kot pol stoletja ustanovili tržaški delavci prav zato, da bi s svojim poslovanjem vplivale na cene in prispevale k izboljšanju življenjske ravni delovnih ljudi. Te najvažnejše naloge pa seveda ne morejo izvrševati, kadar jih vodijo od zgoraj imenovani komisarji, temveč le v primeru, da jih bodo upravljali v resnici člani-potrošniki.

JUTRI V DOLINI

Razstava goveje živine

Kot je bilo že javljeno, bo jutri od 9. do 12. ure v Dolini «II. razstava goveje živine sivo-rjave pasme», ki jo organizira Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo.

Za dober uspeh razstave so dale k vsoti, ki jo je stavilo na razpolago Kmetijsko nadzorništvo, svoj gmotni prispevek tudi Pokrajina, občina Dolina, tržaška hranilnica in kmetijski konzorcij.

Razstava ima namen uveljaviti tukajšnjo vzrejo goveje živine ter prikazati razvoj in izboljšanja, ki so jih dosegli na tem področju naši živinorejci po zadnji vojni.

Razstave, na kateri bo podeljenih za 500.000 lir nagrad, se bo udeležilo 125 rejcev s preko 200 glav goveje živine naslednjih vasi dolinske občine: Ricmanje, Boršt, Zabrežec, Boljunec, Krogle, Dolina, Mačkovlje, Prebeneg, Domio in Log.

Ocenjevalno komisijo 4 članov bodo sestavljali kmetijski tehniki. bivajoči izven naše pokrajine, dalje živinozdravniki ter živinorejci, doma izven dolinske občine.

Razstavo si bodo ogledali visoki funkcionarji Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo, načelniki kmetijskih nadzorništev treh Benečij. lokalne oblasti in osebnosti ter kmetovalci področja.

Razdeljevanje nagrad živinorejcem nagrajenih goved bo ob 12. uri pred županstvom dolinske občine.

Na razstavi bo kmetijski konzorcij istočasno razstavil razne potrebščine za kmetijstvo in živinorejo!

—«»—

Opekel se je s katranom

Pri popravljanju pipe napeljave v notranjosti čistilnice olj «Aquila», se je 59letni Carlo Rade iz Ul. S. G Bosco hudo opekel po obrazu, prsih, rokah in trebuhu. Sredi dela je namrč iz pipe brizgnil vroč katran, zaradi česar je moral delavec v bolnišnico, kjer je ostal s prognozo okrevanja v 15 ali 20 dneh na dermatološkem oddelku.

—(»)—

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠČA

4 mesece zapora

Ivan Milič iz Zgonika, ki je pred leti ugriznil v prst gostilničarko Marijo Kralj vd. Guštin in ki se je moral zagovarjati zaradi povzročitve telesnih poškodb, je bil obsojen na 4 mesece zapora.

Truplo so našli v jami pri Padričah

Policija identificirala najdeno truplo neznanca

Gre za uslužbenca ACEGAT Giuseppa Galanteja, ki je izginil 1944. leta

Kakor smo pred dnevi pisali, so razstreljevalci min našli v jami pri Padričah, ki je na katastru zaznamovana s štev. 559, okostje 30 do 40 let starega človeka, ki je umrl pred približno 15 leti. O odkritju so obvestili organe znanstvenega odseka kvesture, ki so z inšp. Giorgiom Galazzijem šli na kraj in s pomočjo gasilcev potegnili na površje kost za kostjo. Istočasno so v 20 metrov globoki in komaj 2 metra široki jami z vhodom, ki obsega komaj 80 cm, našli črne čevlje, nekaj kosov obleke, cigaretno dozo z dvema cigaretama, kos glavnika, dva ključa in bon za kosilo v Acegatovi menzi, ki je bila pred osvoboditvijo v tistih prostorih, kjer je sedaj občinska.

Okostje, ki je moralo pripadati 1,60 m visokemu neznancu, so odpeljali v mrtvašnico splošne bolnišnice. Organi znanstvenega odseka so nato nemudoma začeli iskati elemente, ki bi jim pripomogli k identifikaciji. Predvsem so vprašali bivšega Acegatovega upravnika za imena in podatke izginulih nameščencev podjetja. Istočasno so ugotovili s pomočjo številke, da je bil bon za kosilo v menzi izdan 1944. leta. Končno so med ostanki opazili pas iz usnja in nekaj vate, ki jo po navadi nosijo tisti, ki bolehajo za kilo. S tem se je skrčilo število oseb, med katerimi je bilo treba pozvedovati. Preiskovalni organi so ugotovili, da je samo en uslužbenec Acegata, in sicer Giuseppe Galanet pok. Pietra, rojen v Vižinadi v Istri 1905. leta, stanujoč na Lonjerski cesti, bolehal za to boleznijo. Prešli so na zadnji in najbolj mučen akt preiskave: identifikacijo s pomočjo sorodnikov. Zato so poklicali Galantejevo vdovo Anito Lenarduzzi, ki je že dosegla, da je sodišče proglasilo moža za mrtvega. Spoznala je moževo kravato in barvo srajce. Zadnji dvom pa je odpadel, ko so primerjali ključe, ki so jih našli v jami, s ključi, ki jih je imela Galantejeva vdova s seboj: oba sta bila do potankosti enaka. Galantejeva vdova stanuje namreč še vedno na Lonjerski cesti in ključavnice niso nikoli zamenjali.

K identifikaciji je pripomogla tudi pokojnikova svakinja Andreina Cosciani. Kakor je policija ugotovila, je Galante izginil nekega septembrskega dne leta 1944. V trenutku, ko je mož stopil iz hiše, da gre na delo, sta ga dva neznanca aretirala in ga odpeljala. Zapustil je poleg žene še sina, ki je sedaj že poročen.

Zanimivo je, da se je po vesti o odkritju okostja, ki je bila objavljena v časopisih, zglasilo kakih 6 ali 7 oseb, ki so prišle pogledat, če ni morda pokojnik kak njihov sorodnik. Toda nihče ni spoznal v napol gnilih kosih blaga del oblačil njihovih sorodnikov.

O zadevi so obvestili sodne organe, ki bodo morali sedaj odrediti uradno identifikacijo. Šele nato bodo lako posmrtne ostanke tragično preminulega Galanteja položili k večnemu počitku.

Priletnega moža sta surovo pretepla

Vročekrvna divjaka so posadili za rešetke - Nepravilno sta tudi vozila avto

22-letni Antonio De Marco iz Ul. della Tesa in 19-letni Marino Carisi iz Ul. Milano sta zaenkrat dobila pošteno plačilo za svoje neumno in tudi nesramno dejanje. Sedaj morata čepeti v zaporu, medtem ko se njuni prijatelji sprehajajo svobodni po mestu in veselijo sonca in kopanja.

Fanta sta si nakopala zapor 13. t. m. zgodaj popoldne. De Marco je šofiral avto po Ulici Settefontane proti D'Annunziovemu drevoredu, z njim pa se je peljal tudi Carisi. Fant se je vozil popolnoma na levi strani in po tej strani je začel tudi zavijati okoli polkrožnega pločnika, da zavozi na Drevored. Pri tem pa je vozil skoraj tik pločnika, s katerega je tedaj stopil 72-letni upokojenec Alfredo Bellini iz Tržiča. Priletni mož se je pošteno prestrašil in fanta pograjal. To pa ni ugajalo De Marku, ki je ustavil avto in stopil k možu ter ga začel neusmiljeno tepti. Tudi Carisi, ni hotel «ostati» za prijateljem in mu je priskočil «na pomoč». Z dobro naperjenim in zelo močnim udarcem je priletnemu Belliniju razbil zob in nato sta se oba kot razjarjeni zverini spravila na moža in ga podrla na tla. Več ljudi je zaman posredovalo, da bi fantoma preprečili divjaško vedenje. Šele organi letečega oddelka, ki so prišli na kraj po telefonskem obvestilu nekega mestnega stražnika, so fanta odpeljali na zasliševanje, priletnega moža pa v bolnišnico.

Vročekrvna divjaka se bosta morala tako zagovarjati zaradi napada in povzročitve telesnih poškodb ter zaradi kršitev prometnega zakonika, ker sta vozila po levi strani ceste in tudi, ker nista plačala prometne takse.

—«»—

V Grljanu odprt hotel «Riviera»

Včeraj dopoldne je bila slavnostna otvoritev novega hotela «Riviera», ki se dviga nad grljansko obalo. Otvoritvi so prisostvovali številni povabljenci, med njimi vladni generalni komisar dr. Palamara, župan dr. Franzil, predsednik pokrajinske uprave prof. Gregoretti, predstavniki konzularnega zbora in številne druge osebnosti tržaškega javnega življenja.

Gostje so si pod vodstvom predsednika družbe «Riviera Triestina» dr. Basilia ogledali hotel, ki predstavlja najmodernejšo turistično pridobitev za naše mesto. Zlasti so gostje občudovali prekrasno teraso, ki se dviga tik nad morjem in še lepši razgled z nje na Grljanski zaliv ter miramarski grad. Od danes dalje je hotel odprt za občinstvo.

—«»—

Nesreča pri delu

Ivan Klun, stanujoč v novih hišah begunskega taborišča na Opčinah, je bil zaposlen kot zidar pri gradnji drugih stavb nedaleč od svojega bivališča. Včeraj je mož delal na podu iz votlih opek, ki se mu je zrušil pod nogami in je zletel štiri metre globoko na tla. Z rešilnim avtom je moral v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na II. kirurškem oddelku. Okreval bo v 8 ali 20 dneh.

Izpred prizivnega porotnega sodišča

Ti pa niso žalili naroda in zastave?

Čeprav sta 21-letni Aldo Vicario in Luciano Mecarozzi, oba iz Vidma, priznala, da sta ponoči med 24. in 25. aprilom 1957. leta umazala z rdečilom lepake za proslavo obletnice osvoboditve, ju je videmsko porotno sodišče junija lani oprostilo obtožbe sramotenja osvobodilnih sil, češ da dejanje ni kaznivo.

Pri obrazložitvi oprostilne razsodbe pa so sodniki navedli, kot je včeraj poudaril državni tožilec, za las privlečene in sofistične argumente. Po mnenju videmskih porotnikov mazati lepake še ne pomeni sramotitve in ne dokazuje, da sta imela fanta namen osramotiti osvobodilne sile. Kvečjemu bi lahko vedenje faptov ožigosali kot neobzirno. Nadalje so v razsodbi hoteli prikazati, da fanta nista sramotila osvobodilnih sil, temveč da sta umazala lepake, ki so govorili o prazniku 25. aprila. Ta praznik pa ni zaščiten z zakonom.

Ker sta bila fanta obtožena tudi sramotenja in uničenja spominske plošče pred vhodom v videmsko pokopališče, ki je bila vzidana v spomin 23 partizanom, ki so jih Nemci 11. februarja 1945. leta ustrelili na kraju, in tudi uničenja lepakov, so ju porotniki oprostili tudi teh dveh obtožb, in sicer s formulo, da nista izvršila dejanja.

Naravno je, da je razsodba vzbudila precejšnje razburjenje in odpor posebno državnega tožilca, ki je nemudoma vložil priziv. Tega je obrazložil včeraj pred našim prizivnim porotnim sodiščem dr. Santonastaso in zahteval za oba primerno, pa čeprav milo obsodbo (5 mesecev zapora in nekaj denarne kazni). Predvsem je tožilec grajal razsodbo videmskega porotnega sodišča in dokazal, da sta z umazanjem letakov fanta brez vsakega dvoma sramotila osvobodilne sile, ki so po zakonu zaščitene. Tu ni mogoče govoriti o neobzirnosti, pač pa sta z umazanjem letakov hotela sramotiti, ker sta s tem dala duška svojemu zaničevanju. Končno se je dotaknil še najbolj sofističnega elementa videmskih sodnikov, češ da z umazanjem letakov na čast praznika 25. aprila ni mogoče sramotiti osvobodilnih sil. Toda ti letaki, ki so jih nalepili občina, razne ustanove in stranke, niso govorili samo o prazniku, pač pa tudi o osvobodilnih silah. Tu bi mi pripomnili, da sta fantalina umazala tudi letak z italijansko trobojnico. Če bi se to zgodilo pri nas in bi se kdo od Tržačanov predrznil umazati podoben letak, bi ga nihče ne rešil obtožbe sramotenja zastave, ki je pri nas splošna in predvsem moderna bolezen.

Toda za Videmčane, posebno ne za skrajno šovinistične fante, to ne drži, in tako sta tudi v Trstu, kjer ju je zagovarjal znani misinski poslanec G. Wondrich, dosegla, da so ju porotniki oprostili z isto formulo videmske razsodbe.

Dogodek se je pripetil, kakor smo uvodoma navedli, ponoči med 24. in 25. aprilom 1957. leta. Politični odsek videmske kvesture je uvedel preiskavo za identifikacijo pobalinov, ki so razbili spominsko ploščo, svetilko na njej in posodo za cvetje. Istočasno so hoteli odkriti pobaline, ki so z rdečilom umazali lepake. Po dolgi preiskavi in zasliševanju desničarskih elementov je končno prišlo na dan ime Alda Vicarija, ki včeraj ni niti prišel na razpravo. Priznal je, da je najprej sam in nato s sodelovanjem Mecarozzija mazal lepake. Ko mu je zmanjkalo rdečila, sta šla ponj na sedež MSI. Ker je bil sedež zaprt, sta se razšla. Aldu Vicariju so našli v žepu odrezek časopisa «Messaggero Veneto», v katerem se je govorilo o poškodovanju spominske plošče. Zato so Vicarija in Mecarozzija obtožili tudi tega, a fanta sta dejanje vseskozi tajila. Nasprotno pa sta morala priznati drugo dejanje. Kljub temu sta dosegla, da so ju sodniki republike, ki se je porodila iz osvobodilnih sil, popolnoma oprostili.

Preds. Nardi, tož. Santonastaso, zapisn D'Andri.

* * *

Isti sodniki so v celoti potrdili obsodbo videmskega porotnega sodišča 19-letnemu Ariedu Niccolosu iz Sottocole in 19-letnemu Giacomu Lorenzettiju iz Urs Piccolo, ki sta bila decembra lani obsojena zaradi ropa, prvi pogojno na leto dni zapora in na 13.333 lir globe, drugi pa na 1 leto in 4 mesece zapora ter 17.777 lir globe.

Fanta sta 8. oktobra lani napadla 59-letnega Antonia Bortolottija iz Majana in mu s silo odvzela listnico s 33.000 lirami, hranilno knjižico, osebno izkaznico in druge dokumente.

* * *

Sodnik je včeraj obsodil 61-letnega Maura Rano iz Ul. S. Zenone na 3 mesece in 20 dni zapora ter na 3000 lir globe zaradi tatvine, ki jo je izvršil v trgovini v Ul. del Rivo,

«Zlate ure» za vogali...

Ura je 14.10. Vogal Ulice 30. oktobra in Ul. Milano. Po Ul. 30. oktobra prihajajo trije Jugoslovani. Vsak nosi zavoj. Eden v levi roki večjega, verjetno glavo živalnega stroja. Tik pred križiščem se jim pridruži moški, 25 do 28 let v svetli obleki. Za vsemi pa pohiti moški nižje rasti, star 45 let. Na križišču mlajši moški potegne Jugoslovane na levo za vogal in jim skrivnostno ponuja — svetlo uro. Njegov «kompanjon» pa se ta čas postavi na stražo. Mešetarjenje se koj konča: Jugoslovani so spoznali, za kaj gre. Znemu, ki se je obrnil proti meni, pa sem glasno rekel, da so take kupčije tvegane. Nekomu je torej kupčija splavala po vodi in ko so se Jugoslovani obrnili k meni in sem jim ponovno rekel, naj ne nasedajo, me je mlajši «trgovec» gledal kot pes, ki so mu zmaknili kost. Zato sem mu rekel, naj kar pokliče policijo, če mu ni prav. To mu ni dišalo. Zato pa je bil odločnejši njegov «kompanjon» z vogala, ki je začel groziti, da bi mi razbil glavo, če bi ne bilo ljudi. Tudi njemu sem svetoval, naj se za pritožbe obrne na policijo. Pa mu prav tako ni dišalo. Nato so Jugoslovani nadaljevali pot in jaz kak korak za njimi proti bližnjemu lokalu na črno kavo. Tik pred vhodom v lokal sta mi «trgovca z uramiv bila že za petami in starejši, ki je ves čas strupeno opletal z jezikom, mi je začel groziti, da bi me najraje «poslal v bolnišnico, če bi se znašla na zamem». Svetoval sem mu spet, naj pokliče policijo, ker da jo bom sicer poklical jaz. Pa sta jo raje ubrala dalje na lov za kakim kalinom, ki bi ga «osrečila» s «pravo, originalno švicarsko uro» za samih 10 tisoč, morda za 5, končno celo za 3 tisoč lir, kajti oni da so «pomorščaki, ki so uro pritihotapili brez carine in da bi sicer v trgovini stala najmanj 20 tisoč lir...»

Če bi to bil eden in edini tovrsten primer, bi ga ne zabeležili. Ker pa je takih in podobnih «trgovcev» z ničvrednimi «ukradenimi ali pritihotapljenimi» urami, fotografskimi aparati in podobnim blagom več in ob morju ter tudi v središču mesta dobesedno napadajo turiste, bi bilo dobro, če bi se kdo o tem malo več pozanimal.

OD VČERAJ DO DANES

RAZNA OBVESTILA

Zveza bivših partizanov TT vabi svoje člane, da se udeležijo proslave, ki bo v nedeljo 17. maja v Marezigah pri Kopru ob priliki odkritja spomenika padlim antifašistom leta 1921 in padlim NOB.

NASTOP GOJENCEV SOLE GLASBENE MATICE

V nedeljo 17. maja ob 16. uri bo v dvorani Prosvetnega društva v Barkovljah, Ul. Ceretto 12, nastop gojencev šole Glasbene Matice. Prijatelji mladine vljudno vabljeni.

—«»—

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 15. maja se je rodilo 12 otrok, umrlo je 7 oseb, poroke ni bilo nobene.

UMRLI SO: 79-letni Osvaldo Cignolini, 60-letni Renato Scudi, 71-letni Giuseppe Michelis, 71-letni Giovanni Botto, 57-letni Francesco Picek, 69-letna Giulia Michielli vd. Bolko, 50-letni Ruggero Zancola.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN v maju

Crevato, Ul. Roma 15; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Al Lloyd, Ul. Orologio 6; dr. Signori, Trg Ospedale 8; dr. Miani, Barkovlje; Nicoli, Skedenj.

—«»—

VČERAJŠNJE CENE NA TRGU NA DEBELO

(V prvem stolpcu so najnižje cene, v drugem najvišje, v 3. prevladujoče)

pomaranče:			
«rdeče»	71	165	129
«svetle»	71	112	94
«ovalne»	71	188	153
limone	83	118	106
češnje	47	329	118
jagode	106	470	153
jabolka:			
«abbondanza» I.	47	65	53
«abbondanza» II.	29	41	36
«delizia»	83	153	118
«imperatori»	53	88	65
beluše	100	220	160
pesa	53	129	106
artičoke (1)	3	25	15
cikorija	71	94	83
čebula	29	59	41
razna solata	50	125	100
nova solata	80	200	150
krompir	21	38	29
nov krompir	41	71	53
grah	36	141	71
istrski grah	94	141	118
paradižnik	235	411	376
zeleni radič	50	250	90
špinača	38	60	50
bučice	71	259	94

Večina blaga se prodaja po prevlad. ceni (3. stolpec).

RADIO

SOBOTA, 16. maja 1959

RADIO TRST A

7.30 L

Francoska služba za civilno zaščito je s sodelovanjem profesionalne varnostne službe prikazala najnovejše in zato za sedaj najbolj učinkovite zaščitne obleke proti atomskemu izsevanju. Če se človeštvo ne bo pravočasno spametovalo, bo deček, ki «nove kroje» občuduje, moral, kot odrasel človek, verjetno take obleke stalno nositi

KOPRSKA OBČINA SLAVI POMEMBNO OBLETNICO

Kako je v Marezigah v Istri pred 38 leti prišlo do upora

Danes in jutri bo v Marezigah vrsta političnih in kulturnih prireditev, med katerimi tudi odkritje spomenika padlim borcem

Kakor smo že poročali, bo v nedeljo, 17. maja veliko slavje v Marezigah pri Kopru. Ob 38-letnici upora proti fašistom bodo odkrili veličasten spomenik padlim borcem, na slavnostni seji koprskega občinskega ljudskega odbora pa bodo razglasili 15. maj za občinski praznik. Na zborovanju ob 10. uri po govoril republiški ljudski poslanec Branko Babič, oba dneva (danes in jutri) pa bo na sporedu vrsta kulturnih, zabavnih in drugih prireditev.

Naj zdaj na kratko seznanimo naše bralce z zgodovinskimi dogodki pred osemintridesetimi leti po zapiskih udeležencev Jožeta Vergana in Ivana Caha.

Prebivalstvo se strne okrog kandidata KP

Za volitve v italijanski parlament 15. maja 1921 je bilo v tedanji Julijski krajini veliko zanimanje. Nastopilo je kar sedem strank (Komunistična partija, narodna slovenska stranka, liberalna, socialistična, republikanska, klerikalna in italijanska stranka). Kandidati so razvili močno propagando in na vse načine skušali pridobiti prebivalstvo zase. Po zaslugi Jožeta Vergana, njegovih bratov in številnih drugih so po istrskih vaseh razvili močno propagando za KP, v Marezigah konkretno za kandidata komunistične partije Rudolfa Bernetiča. Po vseh vaseh so razobesili številne letake ter z ustno propagando seznanjali prebivalstvo s političnim položajem.

Zvečer pred volitvami je bilo vzdušje precej napeto, saj se je pojavil v vasi tudi oddelek italijanske vojske, da bi preprečili morebitne incidente. Kljub vsemu so komunisti mirno zrli na naslednji dan, prepričani, da se bo prebivalstvo odločilo za njihovega kandidata Rudolfa Bernetiča.

Prva izzivanja in streli na volišču

Volitve na dan 15. maja so se odvijale v začetku povsem v redu. Toda že kmalu po osmi uri so pristaši italijanske stranke začeli spoznavati, da se bo vsa stvar zanje slabo končala. Začeli so izzivati na volišču, ker pa ni prebivalstvo na izzivanja odgovarjalo, so poklicali po telefonu «squadro d'azione» iz Kopra. Tako so se namreč imenovale fašistične teroristične skupine, na katerih je slonel takrat nastajajoči fašizem.

Vse je kazalo, da so koprski fašisti komaj čakali na poziv iz Marezig. Že pred deseto uro sta namreč pridrvela v Marezige dva kamiona oboroženih ljudi. Fašisti so se najprej ustavili v gostilni «Pri Nacetu» in zapeli «Giovinezzo». Ko so se pošteno založili z jedačo in pijačo, so odšli na volišče.

Ko so se prepričali, da je njihov poraz na volitvah neizbežen, se je ves njihov bes obrnil proti ljudem, ki so stali v bližini. Najprej so vrgli bombo, nato pa so začeli s samokresi streljati proti ljudem. Pri tem so ranili dva okoličana, Ivana Beržana in Ivana Krmca. Fašisti so mislili, da se bo prebivalstvo iz strahu poskrilo po hišah, kar pa se na njihovo veliko presenečenje ni zgodilo. Kmetje in delavci so sicer skočili za bližnje zidove, vendar so od tam začeli napadalce neusmiljeno obmetavati s kamenjem. Kmalu se je dvanajst fašistov spustilo v beg proti Babičem, le dva (med njimi komandant) sta se zatekla v karabinjersko postajo v Marezigah.

Toda tudi v Babičih jih niso pustili pri miru. Ogorčena množica jih je začela poditi iz vasi ter jih obkrožati. Ko so uvideli, da jim ne preostane drugega, so dvignili bele robce. Toda bilo je že prepozno. Pod udarci kamenja je eden od njih obležal mrtev, drugim pa je — čeprav hudo ranjenim — uspelo pribežati v Koper.

Represalije fašistov

Naslednjega dne se je ojačana skupina fašistov znova napotila v Marezige. Bile jih je 35. Domačini so jih čakali v zasedi, toda ko so opazili, da so med njimi tudi vojaki, jih niso napadli. Fašisti so neovirano prispeli v Marezige. Hoteli so zažgati vas, vendar sta jim vojska in prebivalstvo to preprečila. Ker se niso mogli drugače maščevati, so ujeli starčka Bonina in ga pred šolo ustrelili. Zažgali so tudi štiri poslopja in se pozno zvečer vrnili v Koper.

Toda to je bil šele začetek represalij. V Marezigah in v vseh okoliških vaseh je začela policija pretepati in zaslišavati ljudi. Aretirali so okrog 60 ljudi. Nekatere so pozneje izpustili, mnoge pa so obsodili na hude kazni.

Pravi obraz «fašistične pravice»

Čeprav so nastali neredi v Marezigah izključno po krivdi fašistov, ni le-teh nihče klical pred sodišče. Pač pa so bili obsojeni številni udeleženci in simpatizerji upora. Eno skupino (devet ljudi) so obsodili čez leto dni pred porotnim sodiščem v Trstu na skupaj osem let zapora. Drugo skupino (sedem ljudi) pa so sodili šele čez dve leti pred drugostopnim sodiščem v Trstu. Dva obtoženca so sicer oprostili, zato pa so bili drugi obsojeni skupaj na 22 let in 11 mesecev zapora.

Eden glavnih organizatorjev marežganskega upora Ivan Babič se je šest mesecev skrival pred fašistično policijo. Končno ga je nekdo izdal in karabinjerji so obkolili njegov dom. Babič se je dveh otresel, tretji pa ga je iz zasede ustrelil. Tako je dal voditelj upora svoje življenje za svobodo.

Politične posledice marežganskega upora

Represalije nad udeleženci dogodkov 15. maja 1921 niso ustrahovale prebivalstva, zlasti pa ne komunistov. Že deset dni po marežganskem uporu je sklical Rudolf Bernetič konferenco v majhnem gozdičku, ki se je je udeležilo 30 pristašev. Razdelili so si delo. Predvsem so naglasili, da je treba širiti med prebivalstvom mržnjo do okupatorja, preprečevati vpis v fašistično stranko ter pomagati zaprtim tovarišem.

Komunistična partija je bila edina stranka, ki je šla 15. maja na volitve in ki se pozneje ni ustrašila fašističnega terorja. Vse druge stranke so propadle, Partija pa je nadaljevala z bojem in ga končno leta 1945 tudi zmagovito zaključila.

Prav marežganski upor pa je bil tisti svetal spomin, ki je prebivalstvo Slovenske Istre v dneh najhujših preizkušenj spodbujal, da je treba vzdržati do konca.

O ENI NAJVAŽNEJŠIH KULTUR NA NAŠEM PODEŽELJU

Krompir ne potrebuje le gnoja pač pa tudi veliko okopavanja

Kot vsaka kultura, ima tudi krompir svojo zgodovino. Domač je že, preprost in skromen, hkrati visoko cenjen. Nima sicer v Evropi prastare domovinske pravice kot na pr. žito, a to ni oviralo, da bi ga ne bili že davno uvrstili med prve poljske pridelke. Semkaj se je priselil prisiljeno, prinesli so ga Španci v 16. stoletju iz severnega dela države Čile v Južni Ameriki. Iz Španije je prišel na Portugalsko in Francosko, v Italijo, na Angleško in kasneje na Nizozemsko. Nemci so ga prejeli iz Italije, kjer je takrat nosil ime «tartuffolo» ali tudi «cartofle». Ta naziv so Nemci tudi ohranili v besedi «Kartofel». Razen s to ga označujejo tudi z besedami « «Erdaepfel» (zemsko jabolko) in «Grundbirn» (zemska hruška). Tudi k nam je krompir privandral iz Italije; od tod njegovo staro ime laška repa.

Beseda krompir je nastala iz nemške «Grundbirn». Dolgo časa je krompir bil v Evropi le lepotna rastlina in njene gomolje so uživali le kot izredno redkost. Sčasoma so ga začeli zaradi gomoljev saditi po vrtovih, a je krompir ostal še dolgo le jed bogatih. V začetku 18. stoletja je že bil tu pa tam na njivi in pri tem je ostalo še nekaj desetletij. Avstrijska cesarica (od 1740 do 1780) si je zelo prizadevala, da bi ga kmetje sadili, a še sredi 18. stoletja ga večina kmečkega prebivalstva ni poznala.

Kdo bi si bil takrat mislil, da bo rastlina nekoč zavzela tako pomembno mesto v gospodarstvu: v prehrani in industriji (za špirit, škrob, grozdni sladkor itd.). S krompirjem zasajeno zemljišče prehrani trikrat več ljudi kot enako zemljišče, posejano z žitom. Rastlina ima to prednost, da uspeva v nižinskih in goratih krajih.

Če so bili krompirjevi gomolji nekoč neokusne «šiške» (drobni), so danes večji in okusnejši. Ogromno, (več sto) je že njegovih sort, ki se razlikujejo po obliki, barvi, velikosti, okusu in ranosti. Imamo jedilne, gospodarske (za krmo) in industrijske sorte. Pri prvi sorti gledamo na sortno čistost, zgodnost, okus, kompaktnost(da se ne razkuha), gospodarska sorta mora imeti čim več redilnih snovi in biti čim bolj rodna; industrijske sorte morajo vsebovati mnogo škroba. Pri nas pridejo v poštev jedilne sorte.

Čeprav potrebuje krompir precej vlage, se ta ne sme kopičiti v zemlji. Laže prenaša lahko in bolj suho ko vlažno zemljo; zaradi tega zelo težke zemlje niso zanj prikladne. Zemlja naj bo torej rahla, v dobrem fizikalnem stanju in naj ima čim večjo količino sprstenine (humusa); v domačem jeziku bi rekli: zemlja naj bo dobro razgnojena. To naši gospodarji prav dobro vedo. Ni pa jim tako znano, da so gomolji (krompir) po svojem načinu življenja (dihanja) pravzaprav podzemno steblo. Kot takšno pa potrebuje mnogo več kisika, kakor pa korenine. Glede vode (vlage) pa ima, kot smo rekli majhne zahteve in je zaradi tega okopavina suhe zemlje.

Pri oskrbovanju krompirja — ki je pravkar v teku — ne gre torej toliko zato, da zadržimo v zemlji vodo, kolikor za dobro prezračenje zemlje. Krompir namreč navadno sadimo v zemljo, pognojeno ob saditvi. V taki zemlji se razvije mnogo ogljikove kisline (kot jo izdihavamo ljudje in živali in nastaja povsod, kjer kaj razpada ali se razkraja). To je treba iz zemlje odvajati, kisik pa dovajati. To je poglavitna naloga pri oskrbovanju krompirja. Prav zaradi tega prija krompirju bolj lažja, peščena zemlja; tu ima namreč na razpolago več zraka. To važno nalogo (zračenje) vršimo z okopavanjem. Čim težja je zemlja, tem bolje moramo krompir okopavati. Zaradi tega sadijo napredni poljedelci krompir v grebene. Tako nastane valovita površina zemlje, ki nudi krompirju boljše pogoje za dihanje in se tudi močneje menja toplota. Ta menjava pa poveča prezračevanje zemlje. Ponoči se zemlja ohladi in vsrka obilo kisika, segreta zemlja pa preko dneva izloči dosti zraka, nasičenega z ogljikovo kislino.

Pri nas napravimo grebene, ko krompir osipamo. Da je to opravilo lažje, hitrejše in tudi boljše, sadimo krompir v vrste. Žal pa se še vidijo široke lehe, ki zahtevajo drago ročno osipavanje. K oskrbovanju krompirja spada tudi gnojenje pod list. Za to pridejo v poštev samo hitro učinkujoča gnojila, ki jih trosimo pred okopavanjem. Seveda je bolj pravilno, če smo pognojili z gnojem in gnojili že pred saditvijo. Gnojilo mora biti pod list natančno in enakomerno raztreseno. V ta namen ga pomešamo s peskom. Če je krompirišče slabotno in bledozeleno, gnojimo z dušikom (solitrom) in sicer z okrog 1 kg na vsakih 100 kv. m, če pa je krompirišče lepo, trosimo superfosfat (5 kg na 100 kv. m) in kalijevo sol (1 kg in pol). Uspeh tega gnojenja je odvisen od vlage. Če bo dovolj vlage, bo gnojilo učinkovalo, v nasprotnem primeru pa ne. Se razume, da ne moremo in niti ne smemo čakati na dež, ker na mokro zemljo ne smemo trositi gnojila pod list.

Že nekajkrat je «Primorski dnevnik» omenil, da je peronospora nevarna tudi krompirju, pri katerem večkrat vrši isto pogubno opravilo kot pri trti. Trto ščitimo pred njo. Zakaj bi z modro galico ne škropili tudi krompirišče? Imamo že nekaj takih gospodarjev. Te naj posnemajo vsi ostali.

Borba proti koloradskemu hrošču je materialna in moralna dolžnost vsakega posameznika, materialna zaradi ogromne škode, ki jo ta škodljivec lahko povzroči, moralna zaradi dolžnosti do drugih. Hrošč se, kot je znano, zaradi nemarnosti nekaterih gospodarjev silovito razmnoži; se seli in ogroža soseščino. Na srečo je takih nemarnežev zelo malo, a kjer so, jih je treba kakor koli prisiliti, da se podredijo svoji dolžnosti.

—«»—

Največja električna ura

Na razstavi elektro-tehničnih naprav, ki se je vršila nedavno v Londonu, so prikazali tudi največjo električno uro na svetu. Po razstavi so uro dali na dražbo in jo prodali za 11.500 funtov (19 milijonov 550.000 lir).

ANKETA MED SODOBNO NEMŠKO MLADINO

Kaj so «Halbstarken»?

15-letni dijaki vedo, da je Hitler vladal od 1933. do 1945. leta, da je zgradil avtoceste in da je dal «kruha in dela 7 milijonom brezposelnih», ne vedo pa, da je hkrati poklal 6 milijonov Židov!

Medtem ko zunanji ministri štirih velesil skušajo rešiti tudi nemško vprašanje, ne bo odveč pogledati, kaj misli današnja nemška mladina, kako sodi o svojih starših in kakšne so njihove perspektive za bodoče. Poglejmo za trenutek v Berlin, ki je na glasu, da ima lepše ženske od onih, ki jih morete najti v katerem koli evropskem mestu. In kar je ženske lepote tiče ni nobene razlike med zapadnim in vzhodnim Berlinom.

Angeliko sem srečal še isti večer, ko sem prispel v Berlin. Srečal sem jo v «Bierstube» (pivnica, kjer točijo pivo). Ko sem vstopil, sem se znašel v veliki, skoraj temni dvorani, na zidovih pa so visele zastarele, napol pornografske slike, pri mizah nekaj mladeničev in par lepih deklet. Nenadno se ena od teh dvigne in zakriči: «Nervozna sem! Kdo mi da marko za juke-box». Dam ji marko, vrže jo v avtomat in nato prisede k moji mizi. «Sovražim konverzacijo, toda molk mi gre na živce. Natakar, prinesite porcijo «ohio». Po petem «ohio» (ki stane tri marke) sem začel sumiti, da je plačana od lastnika lokala. Ko sem se previdno pozanimal, mi je vrgla: «Kaj misliš? Jaz sem «Fabrikneue» (hotela je reči, da je še devica).

Angelika ima 18 let in pripada oni mladini, ki ji v Nemčiji pravijo «Halbstarke» (to je nemška inačica za «teddy boys», in za «Halbstarke» je spol povsem postranskega pomena. Toda za razliko od «teddy girls», ki nosijo zelo ozke obleke in ne štedijo s kozmetičnimi sredstvi, Angelika nosi zelo kratko, široko krilo, usnjen jopič, in si obraza ne šminka. Iz nje nisem spravil mnogo. Stanuje nedaleč od Kurfuerstendamma. Tja pa ne gre nikoli, ker «Ich bin nicht angezogen» (nimam primerne obleke) — mi pojasni. Toda vsak večer obišče kakih deset pivnic, kjer jo poznajo.

Ko sem jo vprašal, kakšen je njen glavni cilj v življenju, mi je odgovorila: «Mich amuesieren» (zabavati se). «Ali ste se kdaj zaljubili?». «Včasih, toda nikoli zaradi tega, kar je nekdo rekel ali storil. Zaljubim se le pri plesu. In niti zato, ker nekdo pleše dobro ali slabo. Ne vem zakaj. Najbrž zaradi kretenj».

Ko sem jo vprašal, zakaj jih imenujejo «Halbstarken» (polkrepki), se mi je približal eden od bledoličnih mladeničev in mi dejal: «Vam bom jaz povedal, zakaj! Zato, ker so «oni» slabici». Kdo oni? «Kapitalisti, ki so nam posvetili celo neki film, pa tudi komunisti, ki nas zasmehujejo v nekem svojem filmu. Mi smo žrtve položaja, za katerega ne nosimo nobene odgovornosti. Ali ste morda videli v Berlinu neko slovito predstavo streap-teasea, z aktivnim sodelovanjem publike? Razni gospodje, večinoma debeluharji, s cigaro v ustih, slečejo žensko s trnkom, kos za kosom: klobuk, jopico, krilo itd. Zelo zabavno, kaj ne? Ali mi veste povedati, kaj je drugega za nas mlade v tem mestu, ki ga obkrožajo norci z vodikovo bombo?». Nato je potegnil iz žepa kos papirja, ki ga je iztrgal iz neke avantgardistične revije in nadaljeval: «Prečitati vam hočem pismo, ki ga je napisal eden od naših, predno se je ubil. Naslovljeno je «slabičem» in pravi: «*Prilepili ste nam vzdevek «Halbstarken» in ste tako obsodili generacijo, nad katero ste grešili zaradi svoje slabosti. Dali smo vam dve desetletji, da bi iz nas napravili krepke ljudi, krepke v ljubezni in krepke v dobri volji, toda vi ste iz nas, zaradi svoje slabosti, napravili «Halbstarke». Niste nam znali pokazati poti, ki bi imela neki smisel, niti ste je znali poiskati. Vaš krhek «ne» je stal med nami in prepovedanimi stvarmi; zadoščalo je, da smo kričali, da bi se vaš «ne» spremenil v «da»; z izgovorom vaše ljubezni ste hoteli obvarovati svoje živce. Ko smo bili majhni, ste nam dajali drobiž za kino in sladoled: tako ste si odkupili svoj mir, ker ste slabiči v upanju in veri. Na jok nam gre, ko mislimo na stvari, ki nas jih niste naučili. Naučili ste nas sedeti mirno, in dvigniti prst, ne pa da bi se spoprijeli z življenjem. Hoteli bi verjeti v neskončno močnega Boga, ki razume vse in ki nam ukazuje biti dobri; toda niste nam pokazali nobenega človeka, ki je dober, ker veruje v Boga. Kupili ste Boga s pobožnostjo in mrmrali ste rezultat športne stave, kot da bi šlo za molitev. Pogosto smo hrupni in pretepaški, toda vi se borite drug proti drugemu v senci in si zavijete vrat, da bi dosegli bolje plačana mesta. Ali nismo mi morda karikatura vašega lažnega življenja? Namesto da nam grozite, pokažite nam človeka, ki živi v resnici. Toda vi ste slabiči: močni gredo v pragozd, da bi vrnili zdravje gobavim, in vas zaničujejo, kakor vas zaničujemo mi, ker ste slabiči. Mama, skušaj moliti, kajti slabiči imajo pištole»*

Nekaj dni kasneje sem srečal nekega sociologa, ki je napisal obsežno študijo o nemški mladini. Vprašal sem ga, kaj misli o tem pojavu. Dejal mi je: «Ni jih mnogo v Nemčiji, toda menim, da imajo že mnoge značilnosti mladih generacij bodočnosti. Vidite, sedanja nemška mladina je pretežno skeptična, materialistična, konformistična, in to zaradi tega, ker ji je manjkala ena najbolj pristnih mladostnih spodbud: spodbuda protesta, upora.

V ostalem pa, proti čemu protestirati v družbi, ki temelji na blagostanju. Zadošča, da mladina nekaj zahteva, in že jo imajo. In prav proti tej neomejeni popustljivosti oblasti se «Halbstarken» upirajo: ni slučaj, da se tu, kakor tudi v Angliji, mladina rada spopade s policijo, ker jim policija ni pripravljena popustiti. Toda ni daleč dan, ko bo ta mladina odklonila pomirjevalna sredstva, ki jim jih nudi družba, vštevši plošče z razuzdano in erotično glasbo in svobodo obnašanja. Predvidevam novo «secesijsko» generacijo, ki bo usmerjena k askezi in moralni strogosti».

Po drugi plati pa je nemška televizija napravila anketo med petnajstletnimi šolarji glede tega, kaj ve o Hitlerju. Zanimivo je pri tem, da je ta mladina vedela o Hitlerju povedati le to, da je vladal od leta 1933 do 1945, da je zgradil avtomobilske ceste, da je dal «kruha in dela sedmim milijonom brezposelnih», nihče pa ni vedel, da je «oče delavcev in avtocest», poklal 6 milijonov Židov!

Ptice in Rousseau

V poslednjih letih so ornitologi opazili, da izrazito gozdne ptice vedno pogosteje gradijo svoja gnezda v večjih in celo največjih mestih. Ta pojav so ugotovili tudi letošnjo pomlad. Nekatera gnezda so bili v zelo nizkih legah, komaj dva metra nad zemljo, v Nemčiji, Franciji in Švici. Ptice pletejo gnezda na drevesih, ki je zasajeno ob avto cestah in prometnejših ulicah. Tu žive brezskrbno in se ne bojijo za ljudi in ropot motornih vozil. Prirodoslovci zatrjujejo, da je ta «beg iz narave» tesno povezan z nagonom varnosti in da se divje ptice verjetno danes počutijo bolje v mestih kot v gozdu. Navadile so se na človeka, ki jim ne grozi in so se celo umikati nevarnostim, ki nanje preže v naravi. Celo tudi kos, ta najbolj plašljivi prebivalec gozdov, pričenja na sožitje z ljudmi, seli se v bližino zgradb in se obnaša kot da bi ga ropot tovarn sploh ne motil. Ornitološki centri v Evropi in Ameriki vrše nadaljnja proučevanja tega pojava in neki ameriški učenjak je nedavno dejal. «Rousseau bi se zjokal, če bi slišal, da celo ptiči obračajo hrbet naravi».

—«»—

Z jadrnico iz Genove do Polinezije

Letalski inženir Edward Schaeffer iz Berlina namerava s svojo ženo in komaj rojenim sinom oditi čez dva meseca na pot z jadrnico in doseči enega od «rajskih» otokov v Polineziji. Jadrnica je dolga 6,4 m. Schaeffer namerava doseči polenizijski otok Alonga v 143 dneh. Odpotoval bo iz Genove, preplul Sredozemsko morje in Atlantik do Brazilije, nato pa bo skozi Panamski prekop dosegel Pacifik in — če bo šlo vse po sreči = otok Alonga.

Na berlinskem festivalu bo prikazan «Hamlet v fraku»

Komaj se mednarodni filmski festival v Cannesu zaključuje, že se govori o novem filmskem festivalu, ki se bo začel čez dober mesec v Berlinu in katerega se bo udeležilo 35 držav, to se pravi 11 več kot v Cannesu. Vnaprej je težko govoriti ,kaj vse bo na tem filmskem festivalu prikazano, ker je znano, da vsaka država pošlje najboljše v Cannes. Toda Nemci zelo veliko pričakujejo od posebne novosti, ki bo prikazana na berlinskem festivalu. Gre za — modernega Hamleta, za Hamleta, ki je iz stare zgodovine presajen v leto 1959. Pripravil ga je nemški režiser Keutner, ki je rekel, da Shakespearovega Hamleta ni nasilno preselil v moderno dobo, pač pa skušal Hamletov motiv presaditi v sedanjost in je zato iz njega izluščil le osnovni motiv, ostalo pa izločil.

Dogodek se vrši v Duesseldorfu, letos. Mladi Klaudius se vrača iz Amerike, kamor ga je tik pred vojno poslal oče. Stari Klaudius pa je v času vojne — kot se govori — umrl ob nekem bombnem napadu na njegovo tovarno. Toda mladi Klaudius v to ne veruje. Pač pa sumi, da so tu vmes prsti njegovega strica, ki da je svojega brata umoril, da bi se polastil njegovega bogastva — in njegove žene. Po oporoki je edini očetov dedič Klaudius ml. Zato so ga iz Duesseldorfa pozvali, naj zapusti mesto docenta, kjer se je bil zaposlil in se vrne domov. Klaudius ml. pa prinese s sabo tudi usodni sum... Da bi zadevo razčistil, povabi mater in strica v gledališče na baletno predstavo, kjer se prikazuje balet s sledečo vsebino: princ se vrača domov in zaloti ženo v objemu svojega brata. Brat ljubavnik ga ubije...

Moderni Hamlet — ali Hamlet v fraku, kot mu pravijo v Nemčiji — torej sedi v gledališki loži in na obrazih strica in matere motri, ali bosta izdala veliko tajnost. Scena dvoboja odpade. Prav tako odpade strup, ki bi v današnjem nemškem industrijskem središču Porurju ne bil na mestu... Kdor je gledal prve kadre, pravi, da je napetost izredna, toda gre napetost navadne kriminalne afere in družinske tragedije. Film nosi naslov «Preostane le molk». Verjetno bo ta molk trajal vse do festivala, na katerem Nemci pričakujejo veliko nagrad.

Predstavniki sovjetskega filma so v Cannesu izjavili, da nameravajo tudi oni organizirati stalen mednarodni filmski festival, ki bo, seveda, v Moskvi. Prvi moskovski filmski festival bi moral biti že letos in nanj Sovjeti nameravajo povabiti 50 dežel. Žirija bo vsekakor mednarodna in ta filmski festival naj bi služil nadaljnjemu zbliževanju med Vzhodom in Zahodom.

—«»—

Belinda Lee romanopiska

Preden se je filmska igralka Belinda Lee, ki jo sicer poznamo tudi zaradi njenih odnosov s princem Orsinijem, proslavila v filmu, je bila učiteljica in kot taka je začela pisati pesmi in prozo. Doslej je objavila zbirko pesmi «Zvon srca», za katero je lansko leto dobila tudi neko književno nagrado. Sedaj Belinda Lee pripravlja za tisk svoj roman «Okovi na koži».

—«»—

Giulietta Masina na Poljskem

Znana italijanska igralka Giulietta Masina je trenutno na Poljskem, kjer igra v filmu «Jons und Erdme». Gre za film, ki ga dela neka zahodnoberlinska filmska družba v naselju Dabrova Nova, kakih 40 km od Varšave. V tem filmu Giulietta Masina ne igra vloge, ki so značilne za njeno dosedanjo filmsko ustvarjalnost, pač pa bo njena kreacija nekaj povsem novega. Film režira Viktor Vicas, ki ga poznajo kot dobrega in podjetnega režiserja in ki se je moral za to priložnost naučiti še nekaj poljščine, tako da med snemanjem daje navodila kar v štirih jezikih: v poljščini, nemščini, francoščini in angleščini.

—«»—

Zagrebška Opera v Parizu

Zagrebška Opera bo prihodnje leto nastopila v Parizu. Umetniški direktor festivala, ki nosi naslov «gledališča narodov», Planson je izrazil željo, naj bi zagrebško gledališče nastopilo junija prihodnje leto na svetovnem festivalu z dvema opernima deloma, po možnosti «Poroko v samostanu», Prokofjeva in s «Pikovo damo», Petra Iljiča Čajkovskega. Umetniško vodstvo pariške gledališke ustanove je sprejelo sugestijo zagrebškega gledališča, da bi ob isti priložnosti v Parizu uprizorili še dve jugoslovanski operi. V poštev bi prišli «Koriolan» Stijepana Suleka in «Ero z onega sveta», Jakova Gotovca.

—«»—

«France Marolt» v Zah. Nemčiji

Akademska folklorna skupina ljubljanskega vseučilišča «France Marolt», ki jo vodita Marija Šušter in Tončka Marold, je doslej nastopila, razen doma, tudi na Holandskem, v Franciji, v Avstriji, v Nemčiji in drugod. Sedaj je na poti na drugi mednarodni folklorni teden v Erbachu v Zahodni Nemčiji, kjer bo na povabilo pripravljalnega odbora sodelovalo v rednem programu festivalskih prireditev. V ta namen je obnovljena skupina razširila svoj program s plesi iz Posavine, Slavonije, Vojvodine, Banata in drugih jugoslovanskih predelov.

14. julija letos bo, po zaključku Ljubljanskega festivala, na katerem bo prav tako nastopila, folklorna skupina «France Marolt» odpotovala na mednarodni folklorni festival v Charolles v Franciji, med potjo pa bo imela tudi več samostojnih nastopov v Parizu, kjer bo njen nastop posneli tudi na televizijo.

* * *

Neki hollwoodski filmski producent namerava napraviti velik film o življenju voditelja kubanskih upornikov Fidela Castra. Fidel Castro je načrt o tem filmu odobril in pristal na to, da ga v filmu poosebi znani ameriški igralec Marlon Brando.

OB NOCOJŠNJEM KONCERTU

Simfonični orkester RTV Ljubljana, ki bo nocoj nastopil v dvorani Avditorija ob proslavi 50-letnice tržaške Glasbene Matice, je bil ustanovljen v juliju 1955. Sestavljajo ga skoraj izključno mladi glasbeniki, večinoma gojenci Srednje glasbene šole in slušatelji Akademije za glasbo v Ljubljani. Umetniško vodstvo orkestra je bilo od vsega začetka zaupano rokam violinista, dirigenta in skladatelja prof. Uroša Prevorška. S trdim delom, ki je hodilo z roko v roki z mladostnim poletom in optimizmom njegovih članov, se je orkester uredil v ansambel, ki je doslej z uspehom koncertiral predvsem seveda v glasbenem programu RTV Ljubljana, vendar pa se hkrati z vrsto javnih koncertov v Ljubljani, Mariboru, Kranju, Postojni in drugih mestih in delavskih središčih Slovenije afirmiral tudi kot nov in važen činitelj v slovenskem glasbenem življenju. Orkester je imel doslej v gosteh že dolgo vrsto ne samo jugoslovanskih, marveč tudi tujih dirigentov in solistov, med slednjimi na primer avstrijskega komponista in dirigenta Roberta Scholluma, švicarskega dirigenta Pierrea Colomboja, slovito madžarsko klavirsko virtuozinjo Edith Farnadi in švicarsko clavecinistko Isabelle Nef.

Violinist Karlo Rupel, ki bo nastopil kot solist

— Carinik: — Gin, slivovka, wisky...?
— Potnica: — Hvala, alkoholnih pijač zares nikoli ne pijem...

HOROSKOP
ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) — Naježeno razpoloženje; skušajte se brzdati v odnosih s svojimi bližnjimi.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) — Naj vas ne spravlja iz ravnotežja, če vaših načrtov ne jemljejo resno v domačem krogu.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) — Dobre perspektive na finančnem področju; toda bodite previdni.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) — Ogibajte se družabnih prireditev, ker se ne bi počutili dobro.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) — Borili se boste proti nekemu čustvu; ne storite ničesar kar je proti vaši vesti.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) — Simpatija, ki jo čutite do neke osebe, vas bo navedla na pretirano nežnost.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) — Nudila se vam bo prilika za pomoč osebi, ki to tudi povsem zasluži.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) — Rešiti boste morali vrsto praktičnih problemov v domačen okolju.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) — O svojih skrbeh boste govorili z osebo, ki vas razume.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) — Od nameravanega potovanja boste imeli več zabave kot koristi.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) — Ne zaupajte neki osebi, ki bo kazala neobčuteno zanimanje za vaše probleme.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) — Dan vam je naklonjen, toda varujte se pred spremembami vremena.

Goriško-beneški dnevnik

Goriško zasedanje tržaškega porotnega sodišča

Po 14 letih od konca vojne sodijo poveljnika zaradi ustrelitve republikinskega podoficirja

Dogodek se je primeril v Tržiču 30. aprila, ko so bili nacifašisti okupacijska sila, jugoslovanske in novozelandske čete pa še niso prišle v mesto
Danes ob 10. uri zasliševanje prič obrambe

Čeprav je italijanska republika plod krvave osvobodilne borbe proti nacifašizmu, imamo še danes mnoge primere nezaslišane nesramnosti, da se borci za svobodo vlečejo pred sodnike za dejanja, ki so jih napravili v osvobodilni borbi; vse to kljub amnestijam, kljub njihovemu plemenitemu doprinosu h končni zmagi in kljub zakonskemu priznanju osvobodilnih oddelkov.

Dogodek, s katerim se je včeraj dopoldne pričelo ukvarjati porotno sodišče v Gorici, je bil izvršen 30. aprila leta 1945 v Tržiču, to se pravi pred prihodom, kakor smo zvedeli iz razprave, zavezniških novozelandskih in jugoslovanskih osvobodilnih čet, ko so v Tržiču gospodovali nacifašisti, ki so bili skupaj z republikini, belogardisti, domobranci in četniki okupatorji in sovražniki. Proti njim so se borili partizani, člani GAP; na kogarkoli izmed teh, ki so jih partizani srečali, so imeli nalog streljati

Tak nalog je Vinicio Fontanot iz Tržiča 30. aprila 1945 kot vodja GAP (to funkcijo je imel od 9. septembra 1943 do 1. maja 1945) izvrševal in obramba je na vprašanje predsednika sodišča dr. Rossija zagotovila, da bo to lahko tudi dokazala.

Dolgo zgodbo, ki se je zgodila pred 14 leti, je Fontanot včeraj prikazal porotnikom. Rekel je, da je šel 30. aprila z nekim nemškim vojakom, ki je simpatiziral s partizanskim gibanjem, v Ronke, kjer je bilo 30 republikinskih vojakov, da bi se predali. Tedaj so bile zavezniške čete še daleč. Republikini niso sprejeli nobenega pogoja, ker se s partizani niso hoteli pogajati. Ko se je vračal, so v Tržiču, v sedanji Ul. 1. maja srečali tri fašiste, od katerih je bil eden, ki je imel znak podoficirja, oborožen s puško. Fontanot je zahteval od fašističnega podoficirja, naj odloži puško; ta pa je s kopitom udaril antifašista, ki je bil s Fontanotom, po glavi, da je pričel krvaveti. Fontanot, ki je bil v civilni obleki, je tedaj potegnil revolver izza pasa, ga naperil proti fašistu in ga še enkrat pozval, naj odloži puško. Šele tedaj je fašist puško odložil. Medtem ko je neka ženska iz hiše, pred katero se je vse to dogajalo, ranjenega antifašista obvezala, sta republikina, ki sta bila s podoficirjem, 40-letnim Dominicom Mustillom, kot se je pozneje izkazalo, zbežala.

Mustilla so potem odpeljali proti Ronkam. Jetnik je korakal spredaj, Fontanot pa za njim. Tedaj se je pripeljal iz Ronk na kolesu 48-letni Spartaco Romano iz Tržiča...

Spartaco je v svoji izjavi pred porotniki povedal naslednje: Bil je poveljnik partizanske čete v Tržiču 30. aprila zjutraj so SS ustavljali ljudi na cesti in jih pregledovali. Pri nekem takem pregledu so ustavili tudi njega in mu našli v zgornjem žepu suknjiča naboj za revolver. Izročili so ga v varstvo esesovcu, da bi ga odpeljal v vojašnico. Med potjo mu je Spartaco ušel. Odnesel je celo kožo, ker ga ni zadel noben strel spremljevalčevega orožja. S kolesom je napravil od Panzana, kjer se je dogodek primeril, pot skozi Ronke nazaj v Tržič. Na periferiji je srečal Fontanota, ki je peljal pred seboj Mustilla. Tedaj je bila ura 13.30...

Izjavi Fontanota in Spartaca, ki sta ju včeraj podala pred porotniki, se glede ustrelitve Mustilla popolnoma strinjata:

Ko je Spartaco srečal Fontanota, ga je vprašal:

«Vinicio, kaj se je zgodilo?»

Fontanot se je obrnil k Spartacu, da bi mu odgovoril, ko je začutil močan udarec s pestjo po desni roki, v kateri je držal revolver. Orožje mu je padlo iz rok, Mustillo pa, ki ga je udaril po roki, da bi ga razorožil, je izkoristil trenutek in skočil čez jarek ob cesti, da bi zbežal. Fontanot je pobral revolver in ga trikrat naglas pozval s «stoj!», toda Mustillo se za to ni menil. Tedaj je z nekaj streli iz razdalje 5 do 10 metrov zadel Mustilla, ki je padel na tla.

Ker je šlo za vojno dejanje, so se vsi razbežali. Fontanot in Spartaco sta se s kolesi odpeljala na Spartacov dom. Na izrecno vprašanje predsednika sodišča je Spartaco povedal, da so imeli nalog, da se po akciji razidejo, zlasti še, ker so v Tržiču še vedno gospodovali Nemci.

Vse to 30. aprila opoldne. Ob 23. uri zvečer so se Nemci v Ronkah predali. Prvega maja ob 6. uri zjutraj so jugoslovanske čete prikorakale v Selce, prvi novozelandski oddelki pa so prikorakali v Tržič ob 14.30.

Med zasliševanjem je Fontanot povedal, da Mustillovega trupla po ustrelitvi niso pregledali, ampak so ga pustili na polju. Fontanot je bil 2. maja že v Cervignanu, ker ga je zanimala usoda njegovih sorodnikov, od katerih so nacifašisti nekatere ubili.

Tretji obtoženec 51-letni Bruno Mininel iz Tržiča je na zatožni klopi zaradi izjav nekaterih prič, ki so jih izpraševali tržiški orožniki med preiskavo. Predsedniku sodišča je rekel, da ni bil partizan in se ni brigal za politiko. Stanoval je v hiši, pred katero so aretirali Mustilla. Slišal je besede «Odvrzi orožje, ker je vojna končana,» njemu pa so ljudje, ki so republikinca razorožili, naročili, naj orožje odnese. Puško in bombe naj bi vrgel na neki kup, ker naj bi mu tako naročili. Obtožencev, ki sta sedela poleg njega, ne pozna, prav tako zanikuje trditve prič, da bi s puško streljal po Tržiču.

Sledilo je izpraševanje prič. Najprej je prišel na vrsto duhovnik, ki je govoril o predstavnikih organizacije UAIS, ki takrat ni bila niti ustanovljena. Učiteljica Maria Darossi je govorila precej nerazumljivo, čuvaj CRDA Giusti Nello pa je prišel med križnim izpraševanjem, kako je prišlo do odvzema listnice, v protislovja med izjavami, ki jih je dal med preiskavo in izjavami pred porotnim sodiščem, kjer je govoril — pod prisego. Večkrat je izjavil, da se ne more spomniti podrobnosti o dogodku, ker je od takrat preteklo že 14 let, državni pravdnik dr. Caputi pa je bil mnenja, da se mu je spomin precej razčistil, kar se nam ni zdelo. Giusti je bil najvažnejša priča v breme, ker je edini videl, tako je vsaj rekel, kako so Mustillu vzeli listnico; zaradi tega dejanja so Fontanota obtožili ropa.

Na popoldanskem zasedanju so bile zaslišane priče Minozzi, Cigin, Borghese, Jacobo, sestri Cigajna ter Piani.

Najbolj značilni sta bili izjavi duhovnika in čuvaja Giustija. Duhovnik je izrecno poudaril, da ni videl, da bi Fontanot fašistu odvzel legitimacijo ali listnico takoj po srečanju. In vendar je bilo v vseh vojskah in prav tako tudi pri partizanih legitimiranje in odvzem dokumentov prvo dejanje. Državni pravdnik bo imel težko nalogo, da bo rop dokazal z majavimi izjavami čuvaja Giustija.

Sledilo je čitanje poročila orožniškega poveljnika iz Tržiča, ki je vodil preiskavo ter izjav dveh prič, ki nista mogli priti na proces zaradi bolezni. Danes ob 10. uri se bo proces nadaljeval z izjavami prič obrambe in govorom dr žavnega pravdnika. Popoldne ne bo procesa. V ponedeljek dopoldne bo govoril odvetnik Panizzo, ki brani Fontanota in Spartaca ter uradni zagovornik tretjega obtoženca.

—«»—

Prebil si je lobanjo

Včeraj zvečer ob 21.30 se je na cesti pri železniškem mostu v Sovodnjah prevrnil z motociklom znamke Motom 50-letni cestar Rosario Visintin iz Zdravščine št. 59. Vzroki nesreče niso znani, vendar vse kaže, da se mu je zdrsnilo. Pri padcu se je hudo poškodoval. Nekatere osebe, ki so ga našle nezavestnega in okrvavljenega na tleh, so takoj poklicale rešilni avtomobil Zelenega križa, ki ga je odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so mu ugotovili pretres možganov, zlom lobanje, šok in rane po raznih delih telesa. Pridržali so ga na opazovalnem oddelku.

Spomladanski izlet SPD

Slovensko planinsko društvo organizira 24. maja enodnevni avtobusni izlet v Kobarid k otvoritvi spomenika S. Gregorčiča. Otvoritev bo dopoldne, popoldne pa si bodo izletniki ogledali Boko in Bovec, kjer bo kosilo. Odhod ob 7. uri iz Podgore, ob 7,15 s Travnika. Vpisovanje do 20. maja. Voznina za člane 450, za nečlane 500 lir. Pri vpisu mora vsak izletnik plačati 100 lir za naročilo kosila. Pohitite z vpisovanjem.

—«»—

Obvestilo delodajalcem

S 1. majem letos je stopila v veljavo nova doklada (contingenza) za uslužbence trgovskih podjetij.

Delodajalci, člani zveze trgovcev, naj pridejo iskat razpredelnico na sedež, Korzo Italia 5.

—«»—

Svetogorska cesta zaprta za promet

Goriško županstvo sporoča, da so 13. maja pričeli popravljati Svetogorsko cesto med Ul. Caprin in Ul. Foscolo.

Omenjeni del ceste bo za promet zaprt dokler ne končajo z deli.

Seja goriškega občinskega sveta

Opozicijski svetovalci kritizirajo smernice urbanističnega načrta

Slabosti krožne poti Svetogorska cesta, pevmski most, Podgora - Premajhna prožnost načrta - 36 milijonov lir za ureditev poti

Včeraj zvečer se je v dvorani občinskega sveta pričela razprava o urbanističnem načrtu. Po odobritvi predloga občinskega odbora za ureditev Ulice Montecucco, Ulice Lungo Isonzo, ulice v begunskem naselju in v Ločniku za 36 milijonov lir, se je priglasil k besedi, da je povedal svoje mnenje o načrtu, liberalec Attems, ki je predlagal, naj bi se razprava razdelila na splošno in podrobno. Odbornik za javna dela mu je takoj odgovoril, da o podrobnostih ne bodo razpravljali na seji občinskega sveta.

Nato je začel govoriti socialdemokratski svetovalec prof. Zuccalli, ki je v svojem obsežnem govoru obravnaval vse najvažnejše plati tega obsežnega dela. Naglasil je, da se mora na podlagi zakona prihraniti primerno površino za gradnjo ljudskih hiš, česar načrt ne predvideva. Kritiziral je gradnjo takih cest, ki bi bile zazidane samo na eni strani, medtem ko naj bi bile na drugi strani ceste njive. Tak način gradnje je precej drag, ker se kanalizacija, vodna in plinska napeljava izkorišča samo 50-odstotno. Svoje nezadovoljstvo je pokazal tudi glede bodočnosti zemlje ob Tržaški cesti. Tamkaj naj bi bile za kakih 30 let samo njive, medtem ko bi se morala po njegovem mnenju omogočiti gradnja stanovanjskih hiš. Druga ponesrečena rešitev je gradnja ceste, ki naj bi s solkanskega bloka peljala naravnost k pevmskemu mostu, da bi se po njej in skozi Podgoro usmeril težki promet. Ta rešitev ni posrečena tudi zaradi tega, ker glavna podgorska cesta za tak promet ni primerna.

Monarhist odvetnik Pedroni je rekel, da bi moral načrt predvidevati, kaj se bo napravilo v prihodnjih 30 letih, namesto tega pa določa, česa se ne sme napraviti. Očital mu je premajhno prožnost in kritiziral preprečevanje industrijskih gradenj izven industrijske cone. Če industrijci ne morejo najti primernejših zemljišč na področju industrijske cone, tedaj so prisiljeni kupiti pozidane parcele v tej coni in jih podreti, kar močno vpliva na proizvodne stroške. Županstvo pa v tem ni dosledno, ker je dovolilo nastajanje majhne industrijske cone pri mestni plinarni, ki ima svoj plinohran samo sto metrov od mestnega središča.

Nekaj pred 21. uro je župan sejo zaključil in sporočil načelnikom političnih skupin, da se bodo sestali v sredo zvečer ob 8.30 v beli dvorani županstva, kjer bodo proučili vprašanje ATA. Naslednja seja na kateri bo prvi govoril svetovalec KPI Nereo Battello bo verjetno v petek, 23. maja.

—«»—

Trčenje v Ul. Carducci

Včeraj okrog 12. ure je prišlo v Ul. Carducci do trčenja med avtomobilom Fiat 1100, katerega je vozil Dino Benassi iz Ločnika ter skuterjem, ki ga je vozila Marcellina Di Lenardo.

Obe vozili sta prihajali s Travnika in sta vozili proti Kornu. Pri stavbi št. 21 je avtomobilist hotel obrniti v hišo, kajti tam stanuje lastnik avtomobila Silvio Veronesi. Di Lenardo, ki je vozila za avtomobilom, ni tega opazila in se je zaletela vanj. Pri trčenju sta se vozili malo poškodovali.

—«»—

Pri plezanju na teraso je padel in se poškodoval

Z avtom Zelenega kriza so včeraj ob 12.45 prepeljali v bolnišnico Brigata Pavia 45-letnega Riccarda Marinija. Mož, ki je šel na kosilo, je našel stanovanje zaprto, ker ni imel ključa, je skušal splezati na teraso v 1. nadstropje. Pri plezanju mu je spodrsnilo in je padel. Sosedje so takoj poklicali rešilni avto, ki ga je prepeljal v bolnišnico. Zdravniki so mu ugotovili zlom komolca desne roke in razne poškodbe, zaradi katerih bo moral ostati v bolnišnici 30 dni.

—«»—

Tretje cepljenje otrok proti otroški paralizi

Goriško županstvo ponovno opozarja starše otrok, ki so bili ze drugič cepljeni proti otroški paralizi, da se zglasijo na higienskem uradu v Ul. Mazzini št. 7 od 9. do 12. ure, da jih bodo vpisali za tretje cepljenje.

Staršem bodo na uradu povedali dan in uro cepljenja.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči dežurna lekarna D'Udine, Ul. Rabatta št. 18, tel 21-24.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 21,4 stopinje ob 14. uri, najnižja 10.4 stopinje ob 5.30. Vlage 54 odstotkov.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 16.00: «Velika dežela», G. Peck, J. Simmons.

VERDI. 16.00: «Policarpo, ufficiale di scrittura», R. Rascel.

VITTORIA. 17.00: «Čudežne Pollicinove dogodivščine», P. Tamblyn, A. Young.

CENTRALE. 17.00: «Mladi lev», A. Sordi, M. Noel.

MODERNO. 17.00: «Tragedija v Rio Grande».

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Formalni uvod v letošnjo dirko po Italiji

Vseh 130 kolesarjev opravilo registracijo

Charly Gaul razpršil zaskrbljenost organizatorjev - Anquetil je samozavesten

MILAN, 15. — Kljub dežju se je na prostornem trgu pred Duomom, kjer je bila danes registracija kolesarjev in koles za jutrišnji start, zbrala že tradicionalna množica ljubiteljev kolesarskega športa in posebno pomembnejši udeleženci «Gira» so bili deležni njenih spontanih aplavzov. Uvodno formalnost je opravilo vseh 130 prijavljenih tekmovalcev in prvi med njimi so se predstavili razsodiščni komisiji člani ekipe Legnano, med katerimi pa v nasprotju s tradicijo tokrat ni zvenečih imen, kot so bili nekoč Binda, Bartali in Coppi.

Najbolj je organizatorje dirke in kolesarske ljubitelje razveselil pojav Charlyja Gaula, za katerega se vse do sinoči še ni vedelo z gotovostjo, če bo nastopil ali ne. Toda Luksemburžan je z nasmeškom demantiral tovrstne govorice in dal celo razumeti, da se bo boril za najboljša mesta, čeprav je komaj prebolel influenco, ki ga je v zadnjih dneh priklenila na posteljo. To je v ostalem dalo tudi povod za dvom v njegovo navzočnost na današnji formalnosti.

Zelo velik aplavz je požel eden glavnih favoritov letošnje dirke Francoz Anquetil. Tudi on je potrdil brez vsakih ovinkov, da se zaveda vloge, ki mu jo na splošno pripisujejo, da se je zanjo dobro in skrbno pripravil in da ima res vse pogoje za končni uspeh.

Kar zadeva Baldinija, je treba pač ponoviti vse to, kar je bilo o njem in njegovih možnostih že povedanega in napisanega. Njegova fizična kondicija se stalno izboljšuje in na jutrišnjem startu bo pri najboljših močeh, kar dopušča upanje, da se bo častno bramil proti ostalim favoritom. Več kot sedaj pa se bo njega pričakuje na dirki po Franciji v prepričanju, da bo do tedaj zopet dosegel svoj višek.

Kot že rečeno, je dež padal brez prestanka ves čas registriranja, vendar je upati, da se bodo oblaki čez noč razpršili in da bo jutri zjutraj pozdravil kolesarje lep sončni dan, tako da se bo dirka lahko začela v res prazničnem vzdušju kot se spodobi za tako veliko in pomembno kolesarsko manifestacijo.

Prva etapa, ki bo karovano povedla od Milana do Salsomaggiore, je dolga 135 km in zaradi svoje lahne valovitosti ne bi smela nuditi nič presenetljivega.

DIRKA MIRU

Venturelli zmagovalec obeh sektorjev 12. etape

LODZ, 15. — V 12. etapi kolesarske dirke Berlin - Praga - Varšava, ki je bila razdeljena v dve poletapi, je v obeh poletapah zmagal Italijan Venturelli.

Skupni vrstni red po obeh poletapah: 1. Venturelli 4.25' in 32", 2. Schur 4.25'39", 3. Geldermans 4.26'39".

Plasma Jugoslovanov v 12. etapi: 40. Žirovnik 4.31'21", 41. Levačič 4.31'44".

—«»—

Priziv Milana

MILAN, 15. — Vodstvo Milana je sklenilo, da bo vložilo priziv na prizivno komisijo v zvezi s sklepi razsodišče komisije nacionalne nog. zveze.

Za jutrišnjo tekmo s Sampdorio

Enajstorica Triestine še ni bila objavljena

Danes sestanek igralcev z vodstvom na sedežu društva

Postava Triestine za jutrišnjo tekmo s Sampdorio v nasprotju z dosedanjo prakso vodstva kluba ni bila še objavljena. Zvedelo se je, da je vodstvo sklicalo vse titularce za danes ob 10. uri na sedež, kjer jim bodo funkcionarji verjetno položili na srce, naj jutri v takorekoč odločilni tekmi zastavijo vse svoje moči za zmago.

Spor, ki je povzročil stavko, je po vseh znakih sodeč sedaj že popolnoma poravnan. Vsi titularci brez izjeme so se namreč tudi včeraj popoldne udeležili treninga na občinskem stadionu in njihovo prizadevnost je mogoče tolmačiti kot izraz volje, da se res borijo za zmago svojega moštva in s tem dokažejo svoj pravi športni duh.

Po vesteh iz Genove bo v moštvu Sampdorie nastopil Marocchi namesto obolelega Sartija, Vicini, katerega naj bi zamenjal že preizkušeni Delfino, pa naj bi se pomaknil v prvo vrsto namesto Ocwirka, kateremu je društveni zdravnik predpisal še en teden počitka.

Najbolj boleče točko Sampdorie pa predstavlja poškodba Recagna v nočni tekmi s Fiorentino. Če Recagno ne bi mogel nastopiti, je zelo verjetno, da se bo trener Monzeglio odločil za debut mladega Grabesija, ki je s svojimi vrlinami že večkrat navdušil gledalce v predtekmah. Vodstvo kluba polaga nanj veliko pozornost, ker predstavlja mladi Sardinec po mnenju strokovnjakov novo nado italijanskega nogometa.

BOKS

Pravisani premagan

MELBOURNE, 15. — Izraelski prvak lahke kategorije David Oved je včeraj v Melbournu premagal Tržačana Alda Pravisanija po točkah v 12 rundah. Večina gledalcev z odločitvijo sodnika ni bila zadovoljna in je zahtevala zmago za Pravisanija.

HOKEJ NA TRAVI

Italijanska reprezentanca v hokeju na travi, ki bo 24. maja nastopila proti reprezentanci Jugoslavije, bo imela 20. in 21. kolektivni trening v Trstu na igrišču v Ul. Flavia.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

Totocalcio št. 37

Bari-Udinese	1 X
Genoa-Fiorentina	2 X
Inter-Tal. Torino	1
Juventus-Alessandria	1
Lazio-Milan	2 X 1
Napoli-Bologna	1
Padova-Lanerossi	1 X
Spal-Roma	1
Triestina-Sampdoria	1
Como-Palermo	X 1 2
Lecco-Novara	1
Sarom Ravenna-Siena	X 2
Pescara-Cosenza	2
Anconitana-Catanzaro	2 X
Spezia-OZO Mantova	2

Seznam udeležencev «Gira»

IGNIS
(Rumena majica)
1. Ercole Baldini, 2. Pierino Baffi, 3. Valdemaro Bartolozzi, 4. Peppino Dante, 5. Roberto Falaschi, 6. Giuseppe Fallarini, 7. Ugo Massocco, 8. Miguel Poblet, 9. ?, 10. ?

ATALA
(Sivoplava majica)
11. Rizzardo Brenioli, 12. Aurelio Cestari, 13. Alessandro Fantini, 14. Vito Favero, 15. Bruno Monti, 16. Arturo Neri, 17. Arrigo Padovan, 18. Giovanni Pettinati, 19. Alfredo Sabbadin, 20. Nello Velucchi.

BIANCHI
(Belo-sinja majica)
21. Germano Barale, 22. Antonino Catalano, 23. Silvano Ciampi, 24. Jules Cnockaert (B.), 25. Noe Conti, 26. Nello Fabbri, 27. Giacomo Fini, 28. Vinicio Marsili, 29. Diego Ronchini, 30. Romain Van Wynsberghe (B.)

CARPANO
(Belo-crna majica)
31. Gabriele Borra, 32. Fernando Brandolin, 33. Tino Coletto, 34. Angelo Conterno, 35. Nino Defilippis, 36. Gianni Ferlenghi, 37. Desiré Keteleer (B.), 38. Walter Martin, 39. Cleto Maule, 40. Gastone Nencini.

EMI
(Belo-modra majica)
41. Aldo Bolzan, 42. Marcel Ernzer (Luks.), 43. Pasquale Fornara, 44. Charly Gaul (Luks.), 45. Carlo Guarguaglini, 46. Oreste Magni, 47. Giovanni Metra, 48. Aldo Moser, 49. Armando Pellegrini, 50. Giuseppe Pintarelli.

FAEMA
(Belo-rdeča majica)
51. Hilaire Couvreur (B.), 52. Jos Hoevenaers (B.), 53. Norbert Kerkhove (B.), 54. Joseph Schils (B.), 55. Edgard Sorgeloos (B.), 56. Josef Theuns (B.), 57. Rik Van Looy (B.), 58. Frans Van Looveren (B.), 59. René Van Meenen (B.), 60. Josef Vloeberghs (B.).

GHIGI
(Bela majica z rumeno-rdečim robom)
61. Rino Benedetti, 62. Idrio Bui, 63. Giuseppe Calvi, 64. Gilberto Dall'Agata, 65. Italo Mazzacurati, 66. Ivo Molenaers (B.), 67. Roger Molenaers (B.), 68. Angiolino Piscaglia, 69. Willy Vannitsen (B.), 70. Martin Van Geneudgen (B.).

HELYETT - POTIN
(Zelena majica)
71. Jacques Anquetil (F.), 72. Pierre Brun (F.), 73. André Darrigade (F.), 74. Pierre Darrigade (F.), 75. Edouard Delberghe (F.), 76. Seamus Elliott (Irs.), 77. Jacques Graczyk (F.), 78. René Pavard (F.), 79. Jean Stablinski (F.), 80. Michel Vermeulin (F.).

LEGNANO
(Zeleno-olivna majica z rdečimi robovi)
81. Carlo Azzini, 82. Graziano Battistini, 83. Vittorio Casati, 84. Giacomo Grioni, 85. Irnerio Massignan, 86. Giuliano Natucci, 87. Arnaldo Pambianco, 88. Remo Tamagni, 89. Luigi Terzo, 90. Mario Zocca.

MOLTENI
(Semiš majica s plavo črto)
91. Giorgio Albani, 92. Emilio Bottecchia, 93. Guido Carlesi, 94. Bruno Costalunga, 95. Rolf Graf (Sv.), 96. Mario Mori, 97. Pietro Nascimbene, 98. Carlo Nicolo, 99. Antonio Ricco, 100. Antonio Uliana.

S. PELLEGRINO
(Oranžna majica z belo črto)
101. Ernesto Bono, 102. Giuseppe Canale, 103. Rino Cattaneo, 104. Augusto Cioni, 105. Giuseppe Pardini, 106. Nunzio Pellicciari, 107. Fiorenzo Tomasin, 108. Giuseppe Vanzella, 109. Giovanni Verucchi, 110. Gino Vignolo.

TORPADO
(Sinja majica s črno črto)
111. Giuliano Bernardelle, 112. Antonio Dal Col, 113. Federico Galeaz, 114. Loris Guernieri, 115. Tranquillo Scudellaro, 116. Tristano Tinarelli, 117. Giorgio Tinazzi, 118. Mario Tosato, 119. Adriano Zamboni, 120. Carlo Zorzoli.

TRICOFILINA - COPPI
(Bela majica z zeleno črto)
121. Guido Boni, 122. Colombo Cassano, 123. Angelo Coletto, 124. Fausto Coppi, 125. Kurt Gimmi (Sv.), 126. Michele Gismondi, 127. Gino Guerrini, 128. Silvano Lunardi, 129. Giuliano Michelon, 130. Fredy Ruegg (Sv.).

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 16. t. m. ob 19.30 uri cinemascope barvni Metro film:
Onstran usode
Igrajo: GLENN FORD in ELEANOR PARKER

Kino na Opčinah
predvaja danes 16. t.m. z začetkom ob 18. uri barvni film:
«USODA CESARICE»
III. del SISI

Igra simpatična ROMY SCHNEIDER
Jutri 17. t. m. ob 15. uri ponovitev istega filma.

MIŠKO KRANJEC:

Povest o dobrih ljudeh

17.

Vedela je natančno, kdaj je treba začeti peti. Organist je napravil majhen odmor, ko ji je prej poiskal njen začetni glas. Sicer pa, če niti tega ne bi bil storil, bi zapela s tistim glasom, s katerim ji je bil prvič zaigral.

Začela je.

S kora se je utrgala nežna pesem; glas, ki je zaplaval po cerkvi in se odbil od stene pri oltarju, je bil jasen, čist in tako čudovit, da so se župnik in učitelji že pri prvem zvoku spogledali. Tudi cerkev je prisluhnila. Orgle so se tiho razlivale, nad vsem tem pa je plaval lep glas, poln čudovite nežnosti in človeške topline. Besede so bile tako razločne, kakor bi jih kdo govoril. Pesem je postajala čedalje izrazitejša. Katičin glas, ki je sprva še nekam tipal po prostorni cerkvi, kakor bi iskal dobrih ljudi, je postajal čedalje močnejši, jasnejši in zvočnejši in je zdaj pa zdaj zagrabil za srca vseh, ki so ga poslušali.

Sama ni vedela, kdaj se je prijela dedka za roko, kakor bi iskala oporo, kar je najbrž tudi storila. In zdaj se ji je zazdelo, da sta sama na svetu, da gresta po mehki poljski poti ob močvirnem jarku, kjer kričijo divje race. Spomnila se je tistega večera, ko sta odhajala obupana od organista in sta se prav tako vodila za roke. Bila sta tako sama in tako prepolna žalosti, da bi se bila najrajši razjokala.

Držala sta se za roke in pozabila, da stojita na koru, pozabila sta na ljudi v cerkvi, na župnika in učitelje spredaj v klopi, pozabila sta na dobrega organista, ki je nežno spremljal Katičino pesem. Zazdelo se jima je, da stojita tam na svojem otoku, obdanem z jarki in z Muro; tam je pomlad, tista lepa prva pomlad, ki sta jo vsako leto skupaj preživela, ko rože po gozdovih najbolj cveto, ko čebele neutrudno letajo v te gozdove, ko ni več klic divjih rac edina pesem, marveč že zdavnaj pojo sinice po starih jablanah, ko so se vrnili že prvi slavci in zapeli, ko se vse to ob mehkih večerih zliva v eno samo pesem in prepleta s skrivnostnim šumenjem Mure. In nenadoma se je zgodilo, da je Katica spregledala. Gleda Katica sinje nebo, gleda metulje v zraku, lastovke, gleda njive, ki so mastne in se iz njih kadi, gleda mlade setve, potem spet že ozelenele vrbe, visoke jelše in stare jagnede ob jarku...

In ko sta tako pozabila na resnični svet, ki ju obdaja, je Katica lahko mirno pela; razkošno srce se je moralo izkričati, ne zaradi ljudi, ki spodaj poslušajo in kateri ju zdaj nič ne brigajo, temveč, ker je srce prepolno kakor bridkih, tako tudi veselih stvari. Zato, ker pojo ptice, ker Mura tako čudovito šumi.

Potem se je nagnila k dedku. Pesmi je bilo konec, in rekla je tiho:

«Ne morem več.»

Organist je za trenutek udušil orgle in se zagledal po cerkvi, takoj nato pa je poiskal melodijo druge njene pesmi.

«Eno nam še zapoj,» je zaprosil Koštrca Katico. «Potem pojdeva. — Spodaj posluša mnogo ljudi, in še vedno prihajajo.» In res je bilo slišati, kako so ljudje še vedno vreli v cerkev. Oh, kako rada bi se bila Katica nagnila prek pregrade in se ozrla po ljudeh.

Pa se ni mogla. Nikdar se ne bo mogla ozreti po ljudeh. Ostala bo vedno daleč od življenja.

Zapela je drugo pesem.

Daleč je svet, tisti svet, ki ga Katica tako ljubi in v katerem bi tako rada živela. Svet mora biti lep, saj ga pozna, mnogo je slišala o njem; in vsak dan ga sliši, kako šumi, kako se smeji, kako vriska, kako poje. Ali bi se moglo zgoditi, če bi verjela, kakor pravi Koštrčeva mamica? Ali so res samo pravljice, kako so premnogi spregledali, ali pa se je res zgodilo? In ako bi se zdaj nenadoma zgodilo? Visoko na nebu sedi bog, ki je vsemogočen, tam poleg njega sedi Marija in posluša njeno pesem, ki ji jo poje iz vsega srca. Kaj bi bilo, če bi zdaj nenadoma spregledala? Če bi se mogla ozreti po dedku, po njegovem licu, če bi mogla pogledati po ljudeh in jim zaklicati eno samo radost:

«Vidim!»

Vztrepetala je in že se je njeno srce napolnilo s še večjo bolestjo. Saj se ne bo nikdar zgodilo. Svet bo vedno ostal zavit v noč.

S sklonjeno glavo in z otožnim, skoraj jokavim glasom je odpela do kraja. Potem je še bolj sklonila glavo in stopila naprej, rekoč:

«Pojdiva, dedek.»

In dedek je stopil za njo. Cerkev je vrvela, ko so ljudje odhajali. Ni jih videla, ko je šla mimo njih; ni jim videla obrazov; čutila je samo njihovo bližino, slišala je, kako se menijo o njej, toda vse to se je komaj dotaknilo njenega srca.

Njeno srce je bilo daleč od vsega tega.

In skoraj nerada je stopila z dedkom, z materjo in očetom ter z organistom, ki si ni mogel kaj, da ji ne bi stisnil roke, na povabilo starega župnika v njegovo sobo na majhno južino.

Nemo je sedela za mizo, kjer so sedeli vsi njeni ljudje z župnikom in še z učitelji. Komaj je slišala njihov pogovor. Ona je potovala daleč od tod. Samo stari dedek Koštrca je bil z njo in držala se ga je za roko.

Šla sta v svet... v veliki in lepi svet.

* * *

POVEST O RAZBOJNIKU PETRU KOŠTRCI

Ani Koštrčevi se je nenadoma zazdelo, da bo v kratkem umrla. Povrhu se ji je še sanjalo o tem. V sanjah je videla odprto nebo, dolgo lestvo, po kateri so prihajali angeli nizdol, dokler ni eden stopil naravnost do nje, rekoč:

«Pojdi, Ana, z menoj, v nebo, ki je pripravljeno zate.»

In dotaknil se je je z roko tako močno, da se je prebudila.

Da ni storil tega, bi bila Ana Koštrčeva odšla naravnost v sveto nebo, ki je bilo zanjo že odprto. Tako pa se je zavedela, da še živi. Zavedela se je, da leži na trdi postelji, ki je postlana s slamo in pregrnjena s prtom, in zavedala se je, da leži poleg svojega moža Jožefa. Ta je glasno smrčal in se ni menil za odprto sveto nebo. Skozi okno je sijalo zimsko nebo z bledo mesečino, ki se je razlila po vseh kotih in napravila noč podobno mračnemu zimskemu večeru. Polni mesec se je sklanjal nanju, ko se je Ana ozrla skozi okno s postelje, ki je imela zglavje prav tik stene.

Morala je zbuditi Jožefa, čeprav se ji je smilil. Toda do jutri bi prav lahko pozabila na to sporočilo o svoji smrti. Dotaknila se ga je torej z roko in rekla:

«Ali spiš, Jožef?»

Jožef je trdno spal. Mesec je obsvetljeval njegov porastli, nekam rjavi obraz. Ko se ga je dotaknila z roko in ga vprašala, če spi, se je obrnil in dejal:

«Ne spim.»

Vedel je, da mora biti kadarkoli buden, če se tako zazdi Ani. Takih noči je bilo mnogo, ker kadar se je Ana prebudila, ni mogla zaspati, a da bi sama bedela, jo je bilo strah. Strahovi so prihajali v sobo, stali pri durih, ali pa se sprehajali kakor neljubi gostje po sobi in se ji režali. Čeprav jih je preganjala z blagoslovljenim rožnim vencem, se niso umaknili iz sobe.

Ko se je torej Jožef prebudil, mu je lahko rekla: «Toliko da nisem zdaj že mrtva.»

Jožef je bil na pol še v dremavici in zato ni napravilo to nanj tistega vtisa, ki bi ga sicer lahko, ako bi se zavedel vse te usodne novice. Zato je mirno vprašal:

«Kaj pa je prišlo vmes?»

Ni verjel niti v strahove niti v razodetja, ki jih pošilja nebo človeku, da ga opozori na ta ali oni dogodek. Prijeten sen je, vsaj toliko cenil, kakor vsa taka znamenja.

(Nadaljevanje sledi)